

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Studies

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta
Katedra právních oborů, řízení a ekonomiky

Bakalářská práce

Zhodnocení státní politiky zaměstnanosti na venkově Prachaticka

Vypracoval: Adéla Záhorková

Vedoucí práce: Ing. Marie Klímová, Ph.D.

České Budějovice 2014

Abstrakt

Oblast Prachaticka patří se svou nízkou hustotou obyvatelstva a neexistencí velkých center bezesporu k venkovským regionům. Polistopadové změny v roce 1989 vyvolaly zásadní obrat v zaměstnanecké struktuře na venkově. Ze zemědělské výroby bylo uvolněno velké množství obyvatel venkova, kteří zůstali bez práce. Zároveň však nedošlo k předpokládané obnově rodinných farem, které měly navázat na tradiční zemědělskou výrobu. Problematickou se na venkově stala rovněž otázka investorského nezájmu, a s tím související další absence pracovních míst. Velká část venkovského obyvatelstva je tak nucena dojíždět denně za prací do měst. Tyto a další faktory často snižují šance venkovského obyvatelstva v porovnání s šancemi obyvatel měst, získat práci, a venkovští obyvatelé tak mohou dospět k názoru, že jsou na trhu práce výrazně znevýhodňováni.

Problémem současnosti jsou přetrvávající globální ekonomické problémy, které vedou k neustálému narůstání počtu nezaměstnaných. Stát by (v rámci státní politiky zaměstnanosti) měl učinit cílená opatření týkající se problematiky vzrůstající nezaměstnanosti. Právě venkov by měl být jedním z míst, kde jsou tato opatření prioritně realizována.

V teoretické části práce je vymezen současný stav problematiky nezaměstnanosti na venkově Prachaticka. Dále je zde definována státní politika zaměstnanosti a další činnosti vedoucí k podpoře zaměstnanosti v lokalitě. Důraz je kladen zejména na oblast zemědělství jako hospodářského sektoru, který je pro venkov charakteristický.

Ke sběru dat byl použit kvantitativní výzkum ve formě dotazníkového šetření, sekundární analýza dat a polostrukturované rozhovory s osobami zainteresovanými v problematice nezaměstnanosti na venkově Prachaticka.

V rámci dotazníkového šetření byli dotazováni uchazeči o zaměstnání na kontaktním pracovišti Úřadu Práce v Prachaticích. Sebrané dotazníky pak byly rozděleny na osoby žijící ve městě (Prachatice, Vimperk, Volary, Netolice) a osoby žijící ve venkovském prostoru. Tyto skupiny byly následně mezi sebou porovnávány.

Cílem dotazníkového šetření bylo potvrzení hypotézy, že nezaměstnaní městští obyvatelé Prachaticka jsou více spokojeni se státní politikou zaměstnanosti než nezaměstnaní obyvatelé venkova Prachaticka. Větší nespokojenost se státní politikou zaměstnanosti byla prokázána mezi nezaměstnanými venkovskými obyvateli Prachaticka u tří z pěti otázek. Ovšem rozdíly mezi oběma skupinami nejsou nijak výrazné, a tak ani u jedné z otázek nebyl výsledek statisticky průkazný.

V dotazníkovém šetření bylo také zjištěno, že městští obyvatelé hodnotí rekvalifikaci jako účinnější nástroj aktivní politiky zaměstnanosti oproti veřejně prospěšným pracím, kdežto venkovští obyvatelé se vyjádřili pozitivněji k veřejně prospěšným pracím než k rekvalifikacím.

Sekundární analýza dat ukázala, že nejproblematictější z hlediska nezaměstnanosti je oblast na jihovýchodě regionu. Na venkově Prachaticka je také méně pracovních míst než ve městech regionu. Vzhledem k průměrnému podílu nezaměstnaných v ČR si okres Prachatice vede poměrně dobře, ale oproti městským oblastem Prachaticka je venkov Prachaticka bezesporu znevýhodněn.

Dotazovaní v rozhovorech si nejčastěji myslí, že zásahy státní politiky sice vedou ke snižování nezaměstnanosti, ale ne dostatečně. Jako argumenty podporující toto tvrzení byly uvedeny například vysoké sociální dávky u nízkopříjmových rodin s nezaměstnanými členy, špatná informovanost o nástrojích aktivní politiky zaměstnanosti mezi venkovskými obyvateli, malá podpora tvorby nových pracovních míst na venkově a v neposlední řadě také nespokojenost s pomalým a administrativně náročným čerpáním finančních prostředků z evropských fondů.

Na problematiku nezaměstnanosti na venkově reaguje Úřad práce v Jihočeském Kraji projektem „Se sousedy k vzdělávání I“. Navzdory tomu, že projekt letos v létě končí, již teď vykazuje průběžně dobré výsledky.

Možné východisko na podporu účinnosti státní politiky zaměstnanosti orientované k venkovu vidím v distribuci informací o aktivní politice zaměstnanosti na venkově prostřednictvím lepší spolupráce obecních úřadů a Úřadu práce. Dále je důležité zachovat podporu partnerství se zahraničními sousedními regiony, rozvoj turistického ruchu a stávající podporu lokálních mikro podniků z evropských dotací prostřednictvím

programu rozvoje venkova (zejména pak zvýšenou podporou činnosti místních akčních skupin).

Jen tak může přirozeně dojít ke zvýšení soběstačnosti venkova a podnícení investorského zájmu do venkovského prostoru. V součinnosti s tím, tak k vytvoření nových pracovních míst a zlepšení postavení venkovských obyvatel vůči osobám žijícím ve městě.

Klíčová slova:

Státní politika zaměstnanosti, nezaměstnanost, venkov, Prachaticko.

Abstract

The region of Prachatice belongs without doubts, with its small density of population and absence of big centres, to countryside regions. Changes after November 1989 caused essential turn in structure of employment on countryside. Huge amount of inhabitants was released from agricultural production and they remained unemployed. At the same time there was not expected restoration of family farms, which were supposed to continue with tradition of Czech agricultural production. On the countryside also arose a question about investors, who had no interest to invest there, which caused another absence of working positions. Major part of countryside inhabitants is now forced to travel to work to the cities every day. These and another factors often decreases chances of countryside inhabitants to gain a job (opposite to inhabitants of cities) which could cause to the countryside inhabitants impression, that they are somehow handicapped on the labour market.

Nowadays, global economic problems are still a cause, which leads to continual growth of unemployed people. The state should (as part of employment policy) accept targeted steps against issue of increasing unemployment and the countryside should have been one of the places, where these steps should have been realised with priority.

In theoretical part of my bachelor Thesis I define actual state of problematic of unemployment on the Prachatice countryside. Also there is defined state employment policy and other activities which lead to support of employment in the area. The emphasis is given on the area of agriculture as economical sector, which is characteristic for countryside.

For the collection of data was used quantitative research in form of questionnaire research. Secondary was analysis of data and half-structured dialogues with people interested in the issue.

As the part of questionnaire research, the candidates for jobs at labour office Prachatice were asked. Collected questionnaires were divided to the group of people, who live in the town (Prachatice, Vimperk, Volary, Netolice) and group of people, who

live on the countryside. These groups were compared afterwards. The goal of questionnaire research was confirmation following hypotheses: Unemployed town people from Prachatice region are more satisfied with state employment policy than unemployed inhabitants of Prachatice region. Bigger dissatisfaction with state employment policy was proved within unemployed countryside inhabitants of Prachatice by 3 of 5 questions. However differences between both groups are not very big and none of the question ended with conclusive result.

In questionnaire research was also noticed that inhabitants of town values requalification as more valuable tool of active employment policy against community services. On the other hand countryside inhabitants made more positive comments about community services than about requalification.

Secondary analysis of data showed, that the most problematic area by the point of view of unemployment is on south-east of region. There are also minor amount of working positions on the Prachatice countryside than in the regional towns. In the context of average amount of unemployed people in Czech Republic is Prachatice region in relatively good position, but against town areas of Prachatice region is Prachatice countryside without doubts handicapped.

Respondents most commonly think that interventions of state policy lead to the decreasing of unemployment, but not sufficiently. Their arguments are for example high social pension for families with low income with unemployed members, bad awareness about tools of active employment policy within countryside inhabitants, small support for creation of new working positions on countryside and last but not least dissatisfaction with slow and over-administrated drawing of financial resources from European funds.

Labour Office of South Bohemia reacts to unemployment on countryside by project "With neighbours to education I." In spite of this year ending, the ongoing project shows good results these days.

Plausible solution form support of efficiency of state employment policy orientated on countryside is according to me in distribution of information on countryside by collaboration of Labour office and local authority. These information

should have been mainly about active employment policy on countryside. Also it is important to keep support of partnership with neighbourhoods abroad, enhancement of tourism and support of local companies with help of European grants via programme for development of countryside (mostly via increased support of activities of local action groups).

Only by this there can be naturally increased self-sufficiency of countryside and interest of investors in the countryside can be stimulated. Together with that there can be created new working places and situation of countryside inhabitants against inhabitants of towns can be increased.

Key words:

State employment policy, unemployment, countryside, Prachaticko region.

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracoval(a) samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to – v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 2. 5. 2014

Adéla Záhorková

Poděkování

Ráda bych poděkovala své vedoucí bakalářské práce Ing. Marii Klímové, Ph.D., za cenné rady, vstřícnost a trpělivost při vedení této práce. Dále bych chtěla touto cestou poděkovat za spolupráci zaměstnancům ÚP Prachatice a všem ostatním milým lidem, kteří se na této práci, byť jen nepatrným způsobem, podíleli.

Obsah:

Úvod	13
1 Současný stav.....	15
1.1 Venkov.....	15
1.1.1 Charakteristika venkova	15
1.1.2 Venkov Prachaticka.....	18
1.1.3 Zaměstnanost, podnikání, venkov	19
1.2 Nezaměstnanost	20
1.2.1 Nezaměstnanost versus zaměstnanost	21
1.2.2 Měření nezaměstnanosti	21
1.2.3 Vybrané druhy nezaměstnanosti.....	22
1.2.4 Délka trvání nezaměstnanosti a její frekvence	23
1.2.5 Psycho-sociální dopady nezaměstnanosti.....	24
1.2.6 Specifika nezaměstnanosti na venkově	24
1.3 Státní politika zaměstnanosti	26
1.3.1 Subjekty státní politiky zaměstnanosti na venkově.....	26
1.3.2 Vliv evropské unie na státní politiku zaměstnanosti	27
1.3.3 Aktivní politika zaměstnanosti	27
1.4 Specifické programy řešení zaměstnanosti na venkově	32
1.4.1 Program rozvoje venkova	32
1.4.2 Ekonomická lokalizace jako jeden z nástrojů rozvoje venkova.....	33

2.	Cíl práce a hypotézy	34
2.1	Cíl práce	34
2.2	Hypotézy	34
3.	Metodika	35
3.1	Použité metody a techniky sběru dat	35
3.2	Charakteristika zkoumaného souboru dotazníkového šetření	36
4.	Výsledky	37
4.1	Výsledky dotazníkového šetření	37
4.2	Sekundární analýza dat	49
4.3	Rozhovory	49
5.	Diskuze	61
5.1	Diskuze k dotazníkovému šetření	61
5.2	Ověření hypotézy	64
5.3	Diskuze k sekundární analýze dat	64
5.4	Diskuze k polostandardizovaným rozhovorům	65
6.	Závěr	66
7.	Seznam použitých zdrojů	69
8.	Přílohy	75

Seznam použitých zkratk

APZ – aktivní politika zaměstnanosti

AK – Agrární komora

ČR – Česká republika

EAFRD - Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova

ESF – Evropský sociální fond

EU – Evropská unie

MAS – místní akční skupina

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

MZ – Ministerstvo zemědělství

MŽP – Ministerstvo životního prostředí

OPLZZ – operační program lidské zdroje a zaměstnanost

PRV – Program rozvoje venkova

SPZ – státní politika zaměstnanosti

SÚPM – společensky účelné pracovní místo

SZIF – Státní zemědělský intervenční fond

ÚP – Úřad práce

VPP – veřejně prospěšné práce

Úvod

Nezaměstnanost patří v současné době k jednomu z nejdiskutovanějších problémů a výrazně ovlivňujících celkovou náladu obyvatel. Neexistuje snad jediná rodina, ve které by tento jev nebyl přítomný.

Stát by se měl proto postarat o zlepšení ekonomického prostředí ve své zemi a zásadní prioritou státní politiky by měla být podpora zaměstnanosti.

Venkov Prachaticka je typickým venkovským okresem, charakteristický nízkou hustotou obyvatel a nízkým počtem měst vzhledem k jeho relativně velké rozloze.

Celý život žiji na venkově Prachaticka, tudíž se mě specifika a problémy venkova Prachaticka bezprostředně dotýkají. Pocházím z rodiny, která se živí typickou činností pro venkov – zemědělstvím. Prostřednictvím různých pramenů jsem byla obeznána s tím, že bez státní podpory v součinnosti evropských fondů se neobejde již žádná firma (nejen zemědělsky zaměřená), aniž by pozbyla konkurenceschopnosti. Tím nemám na mysli pouze konkurenci zahraničních podniků či podniků s celostátní působností, nýbrž i firmy na lokální úrovni. Na podnikatelské subjekty jsou kladeny stále větší nároky.

I přes veškeré snahy státu, počet zemědělsky orientovaných subjektů v ČR po roce 1989 neustále klesá. S tím souvisí i pokles pracovních míst v tomto odvětví. V důsledku minulého režimu existuje na venkově velká skupina osob orientovaná svým vzděláním a praxí k zemědělskému sektoru. Pro tuto skupinu však nejsou přímo na vesnici v tomto oboru pracovní místa, která byla před rokem 1989 zajišťována hustou sítí zemědělských družstev.

Stát také působí jako realizátor státní politiky zaměstnanosti, jejíž výkon je delegován zejména na ÚP. Člověk žijící na venkově je z několika hledisek znevýhodněn oproti městským obyvatelům při získávání zaměstnání. Mezi typické venkovské bariéry patří například neexistence pracovních míst v místě bydliště. Proto je pro většinu venkovských obyvatel nezbytné dojíždět za prací do center, s čímž jsou spojené náklady na cestovné.

Tato práce se zaměřuje na problematiku nezaměstnanosti na venkově Prachaticka. Cílem je také zhodnotit zásahy státní politiky zaměstnanosti v tomto regionu a zjistit, jak se liší pohled nezaměstnaných městských obyvatel a nezaměstnaných obyvatel z venkova na státní politiku zaměstnanosti. V práci se také blíže zaměřuji na zemědělství, které je stále významným hospodářským sektorem venkova Prachaticka. Dále se pokusím celkově zhodnotit možnosti této lokality s ohledem na zásahy státní politiky zaměstnanosti realizované na Prachaticku, které by přispěly k podpoře zaměstnanosti v regionu.

Práce je rozdělena na několik částí. Současný stav, kde jsou definovány důležité pojmy týkající se dané problematiky. Metodická část odkazuje na výsledky výzkumného šetření, k jehož účelu byla použita metoda dotazníkového šetření na ÚP v Prachaticích, sekundární analýza dat a polostrukturovaný rozhovor jako vyjádření osob zainteresovaných do problematiky nezaměstnanosti na venkově Prachaticka. Následuje diskuze a závěr.

1 Současný stav

1.1 Venkov

Venkovský prostor, zjednodušeně označován jako venkov můžeme definovat jako prostor zahrnující jak venkovské sídla, tak přiléhající krajinu. Otázka, jak odlišit venkov od města je velice problematická. K jejímu řešení přistupují odborníci z různých úhlů. Na vymezení venkova můžeme pohlížet z hlediska historického, urbanistického, ekonomického, administrativního¹ nebo sociálního.[39] V této práci bude použito pro odlišení venkova od města kritérium počtu 2 500 obyvatel s trvalým bydlištěm v obci. To znamená, že do venkovského prostoru okresu Prachatice budou spadat následující sídla: Prachatice, Vimperk, Volary, Netolice. [4]

1.1.1 Charakteristika venkova

„Pro venkov jsou charakteristické menší intenzity sociálně – ekonomických kontaktů, menší hustota vazeb mezi jednotlivými subjekty, které se ve venkovském prostoru pohybují.“ [26]

Venkovské obyvatelstvo je závislé na propojení s městy, neboť hrají pro venkovské obyvatelstvo v mnoha oblastech významnou roli. Obyvatelé vesnic do města často dojíždějí za prací, do školy, za kulturou, za volnočasovými aktivitami, za nákupy, za službami a z důvodu administrativních úkonů. Obzvláště v malých obcích chybí základní služby, nezbytně nutné pro běžný život občana ČR. Bez takovýchto služeb si život v dnešní civilizované společnosti můžeme jen těžko představit. Mezi tyto služby

¹ Z hlediska administrativního má v okrese Prachatice status města 6 obcí (Prachatice, Vimperk, Volary, Netolice, Vlachovo Březí a Husinec). Z toho dvě obce nedosahují ani 1500 obyvatel. Oblast obchodu, průmyslu a služeb je v těchto městech rozvinuta

patří obchod s potravinami, školské zařízení nebo třeba ordinace praktického lékaře. [3; 4]

Důležitým kritériem atraktivity venkovských sídel je bezesporu dojezdová vzdálenost od města, frekvence a cena veřejných dopravních linek. V neposlední řadě sem spadá také kvalita silnic. [3]

Vzhledem k menšímu počtu obyvatel si lidé vytvářejí a udržují podstatně užší síť kontaktů, i když ne s takovou intenzitou, jako obyvatelé měst. Tyto kontakty jsou užší, kvalitnější a soudržnější. Obyvatelé na venkově se více respektují, pomáhají si a mají k sobě blíže než lidé žijící ve městech. [3; 38]

Dalším specifickým jevem současného venkova je obousměrná migrace. Dochází k odlivu kvalifikovaných mladých lidí, kteří odcházejí za prací do měst. Naopak stoupá procento mladých rodin, které se na venkov stěhují. Jedná se zejména o lidi s vysokoškolským vzděláním a s dobrým finančním zázemím. [4;38]

Silné stránky venkova

Život na venkově má ve srovnání s životem ve městě stinné, ale i světlé stránky. K výrazným pozitivům venkova patří bezesporu atraktivita tohoto prostředí. Venkovský prostor je často synonymem pro čisté ovzduší. Je to oblast s vysokou mírou zeleně, venkovské obce jsou obklopené rozsáhlými zemědělskými plochami - poli a loukami. V jejich bezprostřední blízkosti se často nacházejí lesní porosty a téměř na každé návsi typické jihočeské vesnice nalezneme rybník. [2;39]

Protože se venkovská sídla vyznačují menším počtem obyvatel a menší hustotou osídlení, můžeme hovořit o venkovu jako o klidném prostředí nenasyceném přemírou různých zvuků, s nízkým stupněm dopravy, a bez existence mas lidí. [3]

Další silnou stránkou venkova je existence volných ploch a jejich nízká cena. Tyto plochy mohou být přitom využity různými způsoby, například jako plocha sloužící k realizaci potenciálního podnikatelského záměru, tedy jako plocha k obdělávání půdy, výsadbě stromového porostu, budování sadů. Volné plochy by mohly do budoucna

sloužit podnikatelským subjektům nebo fyzickým osobám k výstavbě domů a jiných bytových či nebytových prostor. [4; 38]

Protože do pojmu venkov zahrnujeme i okolní krajinu, objevuje se možnost potenciálního využití přírodních zdrojů. To znamená využití půdy, vody, lesů a nerostných surovin, samozřejmě s přihlédnutím na trvale udržitelný rozvoj a ekologii. [4; 38; 40]

Slabé stránky venkova

Slabou stránkou venkova může být velikost obce, její poloha a s tím související dopravní obslužnost. Zejména malá sídla se potýkají s problémem nedostatečné dopravní infrastruktury a s faktickou neexistencí důležitých služeb. S velikostí obce roste kvalita a kvantita veřejné dopravy, nabídka i poptávka po službách. S rostoucí velikostí sídla jde také ruku v ruce zvyšující se nabídka pracovních míst a rozmanitost nabízených pracovních sil. Největší bariéry nalezneme tedy v malých odlehlých obcích se špatnou dopravní obslužností. [4]

Bezpochyby negativním jevem je nedostatek pracovních příležitostí na venkově. Obyvatelé vesnic mají často jedinou možnost, a to vyjždět do zaměstnání z místa, kde žijí do měst. Na druhé straně existuje ve venkovských oblastech nedostatečná nabídka, zejména v oblasti kvalifikovaných a specializovaných pracovníků. Což je také jedním z důvodů investorského nezájmu², spojeného s venkovským prostorem. [15]

Další bariérou jsou nedostatečné finanční kapacity zejména malých obcí a jejich častá zadluženost. V těchto případech nemůže být plně využit potenciál rozvoje venkova. [38]

² Podnikatelské záměry jsou v současnosti často realizované v příměstských oblastech, kdy tak dochází k efektivnímu řešení problému s nedostatkem volných pracovních ploch a jejich cenou. Dále je tímto způsobem vyřešen problém s nedostatkem kvalifikovaných pracovníků, kteří dojíždí z přilehlého města. V souvislosti s tím dochází také ke zřízení speciálních dopravních spojů, jejichž primárním cílem je přeprava zaměstnanců z přilehlého města.

Velkým problémem je také neinformovanost v různých sférách, kdy je venkov vzhledem ke svým dispozicím izolován od centra dění, a je tak ve vztahu k městům opožděnější, a zároveň není schopen pohotových reakcí. Tento problém se projevuje na úrovni venkova jako celku, v jednotlivých složkách, i konkrétně v rovině jednotlivců. [38;2]

1.1.2 Venkov Prachaticka

Okres Prachatice se nachází v jihozápadní části Jihočeského kraje. Mapa okresu je v příloze č. 1. Z počtu 65 obcí má v současnosti status města v okrese 6 měst a to: Prachatice, Husinec, Netolice, Vimperk, Vlachovo Březí a Volary. Z toho není žádná obec z více než 200 000 obyvateli, Vlachovo Březí a Volary mají dokonce méně než 1500 obyvatel. 93,8 % obcí je venkovského charakteru a žije v nich 48,9 % obyvatel z celého okresu. [14]

Velkou plochu okresu Prachatice zaujímají „*Chudé Sudety*“. Jedná se o pohraniční oblast charakteristickou malou hustotou obyvatel, způsobenou vysídlením německého obyvatelstva. V této oblasti nedošlo nikdy k dosídlení, a díky hrozbě konfliktu s tzv. „kapitalistickým západem“ došlo k zachování krajinného rázu a vybudování vojenských center s příslušnou dopravní dostupností. Proto zde nalezneme NP a CHKO Šumava jako důležité rekreační centrum, které je dobře turisticky přístupné sítí dopravních komunikací. Díky poloze regionu hraje významnou roli spolupráce s přílehlými německými oblastmi. [39]

Zbytek okresu tvoří „*vnitřní periferie*“. Je to území typické české venkovské krajiny, charakteristické velkým počtem malých sídel. Tato sídla jsou v těsné blízkosti, někdy na sebe mohou i přímo navazovat. Postupem času se zde omezovala hospodářská základna, např. po roce 1990 došlo ke zrušení velkého počtu zemědělských družstev a hospodářská soběstačnost nebyla nikdy obnovena. Převážná většina obyvatel těchto oblastí dojíždí za prací do měst. Toto dojíždění je ale relativně časově náročné. [39]

1.1.3 Zaměstnanost, podnikání, venkov

Živnostenské podnikání je: „Soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených zákonem č. 455/ 1991 Sb. O živnostenském podnikání.“ [12]

Na venkově najdeme množství drobných podnikatelů. Jejich klíčovou úlohou je mimo jiné tvorba pracovních příležitostí pro občany venkova. Podpora těchto podnikatelských subjektů může mít za následek odstraňování hned několika bariér dané lokality. Kupříkladu vytvoření pracovního místa lokálním zaměstnavatelem zajistí práci místnímu obyvateli a vyřeší pro ně oba problém s dopravní dosažitelností zaměstnání. Dále může rozšířit nabídku služeb v dané oblasti a přispět tak k její vyšší atraktivnosti.

Podnikání na venkově je charakteristické tím, že jde hlavně o malé, střední či rodinné firmy. Pokud se jedná o zastoupení právnických osob na venkově, převažují mikro podniky (do 10 zaměstnanců) a malé podniky (do 50 zaměstnanců). [4]

Zemědělství

Specifickým odvětvím, charakterizující venkov, je bezesporu zemědělství. Avšak v dnešní době toto tvrzení není již zcela pravdivé. Po roce 1990 došlo k transformaci s ohledem na rozvoj podnikání. Zemědělská družstva buďto zanikala, slučovala se anebo se přeměnila na obchodní společnosti. Na trh také vstoupili malí farmáři – jako soukromí podnikatelé a právnické osoby, podnikající v zemědělství, které však často nesídlí na venkově, ale odbytují přímo z měst. Postupně však došlo k výrazné redukci produkce v tomto odvětví. Počet chovaných zvířat i obdělávané plochy je neustále snižován. Na druhou stranu dochází k diverzifikaci tohoto odvětví a vedle tradiční zemědělské činnosti vzrůstá obliba ekologického zemědělství a agroturistiky. Práce v zemědělství nabízí také sezonní práce, které zejména v letních a podzimních měsících snižují nezaměstnanost. [3]

Prachaticko se může pyšnit v porovnání s ostatními oblastmi v ČR vysokým podílem půdy v hospodaření fyzických osob. [13]

Rekreace, NP Šumava, agroturistika

Okres Prachatice je charakteristický mimo jiné svým přírodním bohatstvím, na kterém má vysoký podíl zejména NP a CHKO Šumava, zasahující velkou částí do tohoto okresu. S přičtením pozitivních vlastností venkova jako takového, vyvstává další možnost zaměstnávání lidí v činnostech souvisejících s trávením volného času. Jedná se o rekreaci, a s tím související pohostinství a dále například o možnost podnikání v oblasti sportovních aktivit a jiných činností spojených s volnočasovým vyžitím. [4]

Specifickou oblastí je cestovní ruch na Šumavě. Nejedná se už pouze o sezonní práce, protože Šumava je oblastí turisty hojně navštěvovanou po celý rok. Jak v letních, tak v zimních měsících si mohou rekreatanti vybrat z velkého množství volnočasových aktivit. Proto na Šumavě nalezneme mimo přírodních krás také lyžařská střediska, cyklostezky a množství jiných turistických lákadel. [17; 20]

Dojíždění za prací

Pro obyvatele venkovského prostoru představují města nejčastější možnost jejich pracovního uplatnění, což s sebou zároveň nese nutnost dojíždění za prací. [2]

Pro obyvatele okresu Prachaticka existuje také zajímavá možnost dojíždění za prací do sousedního Německa. Stále roste počet lidí, kteří tuto možnost využívají. Jedná se především o osoby s potřebnou kvalifikací. Problémem je stále nedostačující jazyková vybavenost osob. Z tohoto důvodu nemůže být potenciál pracovního uplatnění v zahraničí plně využit. [19]

1.2 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost je dnes nejčastěji chápána jako jev, který má negativní důsledky na mnoha úrovních. Obzvláště v případě dlouhodobé nezaměstnanosti. Záporný vliv má

nejen na člověka, který je nezaměstnaný, ale i na stát, který je povinen poskytovat nezaměstnanému adekvátní podporu. Nezaměstnanost může být také chápána jako důsledek globalizace. Můžeme si ji vysvětlovat jako důsledek tržního fungování, nebo jako výsledek (ne)schopností a (ne)dovedností jednotlivce, který na trh práce vstupuje. S pojmem nezaměstnanost se pojí chudoba, ztráta sociálního statusu, sociální exkluze, rodinná krize a jiné závažné sociálně – patologické jevy současnosti. Jejich primární prevencí může být právě získání a udržení si zaměstnání. [25; 6]

1.2.1 Nezaměstnanost versus zaměstnanost

„O zaměstnanosti mluvíme, chceme-li vyjádřit určitý druh směny na trhu práce, to znamená směnu pracovní síly za mzdu (plat, odměnu).“ [6]

Zaměstnaný je osoba vykonávající práci za úplatu, zároveň však i ten, kdo práci nevykonává z důvodu dovolené, stávky či nemoci. Pod tímto pojmem se rozumí i osoby pracující na částečný nebo poloviční úvazek a osoby samostatně výdělečně činné, platící zdravotní a sociální pojištění. [6]

Nezaměstnaný, je potom člověk v produktivním věku, který nemá placené zaměstnání, i když je práce schopný, zaměstnání chce a aktivně si ho hledá a je registrovaný v evidenci úřadu práce. Taková osoba je přesněji označovaná jako uchazeč o zaměstnání. [23]

1.2.2 Měření nezaměstnanosti

Procento nezaměstnaných v ČR se nejčastěji udává jako *podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu*. Vypočítáme ho tak, že vydělíme počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let počtem obyvatel ve věku 15 – 64 let a vynásobíme stem. [36]

1.2.3 Vybrané druhy nezaměstnanosti

Existuje několik druhů nezaměstnanosti, které se od sebe liší zejména dobou, kdy je jedinec nezaměstnaný, a právě důsledky, který tento časový interval přináší nejen ve vztahu k danému jednotlivci, jeho rodině, ale i k celé společnosti. [37; 5; 22]

Frikční nezaměstnanost

Frikční nezaměstnanost je přirozená a dobrovolná forma nezaměstnanosti. Vzniká jako přirozený důsledek mobility pracovníků na trhu práce. Ve většině případů je doba bez zaměstnání v rámci frikční nezaměstnanosti, během níž se nezaměstnaní soustředí na hledání nového zaměstnání, jen krátká. Doba hledání zaměstnání může být ovlivněna strukturou pracovního trhu či podmínkami nezaměstnanosti. Z toho plyne, že větší podpory v nezaměstnanosti prodlužují interval hledání si zaměstnání. Co se týče struktury pracovního trhu je tím myšlen nesoulad mezi strukturou nabídky práce a strukturou poptávky po práci, do níž spadají jak profesionální struktury, tak například struktury geografické. Doba frikční nezaměstnanosti může být také ovlivněna malou informovaností na trhu práce nebo obecnou aspirací jednotlivých pracovníků. To znamená vyšší mzdy, charakterem práce, délkou pracovní doby, pracovním prostředím, délkou dojíždění do zaměstnání atd. [40; 27]

Strukturální nezaměstnanost

Odráží nesoulad mezi nabídkou a poptávkou na pracovním trhu. Vzniká, když klesá poptávka v jednom odvětví na trhu práce a zároveň roste poptávka po práci v odvětví jiném. A protože nabídka na pracovním trhu nedokáže pohotově reagovat na změny v poptávce, objevuje se strukturální nezaměstnanost, jako doprovodný jev přesunu pracovní síly z jednoho odvětví do druhého. Možným východiskem pro nezaměstnané vlivem strukturálních změn na trhu je rekvalifikace, ale proces získat nové dovednosti je

dlouhodobějšího charakteru. Proto o strukturální nezaměstnanosti mluvíme jako o střednědobé. [40; 27]

Cyklická nezaměstnanost

Je důsledkem nedostatečné nabídky práce, která je menší než poptávka. Cyklická nezaměstnanost je doprovodným jevem ekonomické recese, která je v ČR stále aktuální a tudíž představuje cyklická nezaměstnanost významný problém. Projevuje se také pravidelně v krátkém období ve spojení s přírodními podmínkami. Během roku se projevují příznivější období pro sezonní práce jako např. období sklizně v zemědělství, období turistické sezony v cestovním ruchu v daném území. Zařazujeme sem sezonní práce, jako jsou například práce v zemědělství, ve stavebnictví nebo práce v období turistické sezony. [40; 22; 23]

Tento jev dokazuje podíl nezaměstnaných v průběhu posledních pěti let, kdy v letních měsících je výrazně nižší počet nezaměstnaných než v zimě. (příloha č. 2).

Skrytá nezaměstnanost

Představuje druh nezaměstnanosti, kdy je osoba nezaměstnaná, práci si ani nehledá a není tedy ani pod statutem nezaměstnaná registrovaná. Patří sem vdané ženy tzv. ženy v domácnosti, mladiství nebo osoby zařazené do programů pro nezaměstnané od ÚP (př. rekvalifikace, veřejně prospěšné práce). [40; 23]

1.2.4 Délka trvání nezaměstnanosti a její frekvence

Dlouhodobá nezaměstnanost je nejhorším typem nezaměstnanosti vůbec. Je fatální nejen pro osobu dlouhodobě nezaměstnanou, ale i pro celou společnost. Člověk dlouhodobě nezaměstnaný ztrácí pracovní návyky, pracovní kvalifikaci, může dojít až

k jeho celkové sociální exkluzi. Stát musí vynakládat značné úsilí, jako garant základních podmínek k důstojnému životu ve společnosti. To sebou samozřejmě nese relativně velké finanční náklady. Problémem je i znovuzařazení dlouhodobě nezaměstnaného do pracovního procesu. Takové osoby často potřebují pomoc nejen z hlediska dodatečného vzdělání, ale potřebují často i pomoc psychologickou. [5; 27]

1.2.5 Psycho-sociální dopady nezaměstnanosti

Nezaměstnanost a zejména ta dlouhodobá výrazně zasahuje do oblasti somatické, psychické i sociální. Člověk v důsledku ztráty zaměstnání má najednou spoustu volného času, problém nastává však s jeho naplněním. Dochází k rozpadu strukturace času. Na jedné straně má takový člověk volného času hodně, ale na druhé straně nemá finanční prostředky na jeho vyplnění, které by jinak získal zaměstnáním. Nedostatek peněz také znamená zúžení rodinného rozpočtu, který slouží z většiny na uspokojení základních životních potřeb (zajištění stravy a bydlení). Dochází ke ztrátě sociálního statusu, přijímání stigma nezaměstnaného. Takový člověk se izoluje od společnosti a ztrácí dosud nabyté sociální kontakty. Veškeré výše vyjmenované faktory vedou ke zhoršení psychického stavu člověka, který se může projevovat neschopností seberealizace, ztrátou pocitu štěstí, životní nespokojeností, snížením sebeúcty. Dlouhodobá nezaměstnanost často vede k rodinným problémům, v rodinách s nezaměstnaným je prokázána větší míra rozvodovosti. Nezaměstnanost s sebou může nést i výskyt různých sociálně patologických jevů, v čele s různými typy závislostí a kriminálních činností. [18; 23]

1.2.6 Specifika nezaměstnanosti na venkově

Na venkově existují specifické skupiny nezaměstnaných obyvatel. Jednou z takovýchto skupin osob jsou lidé, kteří před rokem 1990 pracovali v zemědělských

družstvech, orientovali se tedy na práci v zemědělství a po snižování pracovních míst v této oblasti v důsledku nových hospodářských podmínek ztratili práci. Tyto osoby se vyznačují nízkou kvalifikací a nedostačujícími zkušenosti nebo neochotou pro soukromé podnikání. Tvoří tedy velkou skupinu dlouhodobě nezaměstnaných na venkově. [15; 2]

Další specifickou skupinou nezaměstnaných na venkově jsou osoby žijící v obtížně dostupných oblastech, které se vyznačují odlehlostí místa bydliště a špatnou dopravní infrastrukturou. Tito občané ztratili zaměstnání nebo jej nemohou najít, protože fakticky nemají možnost dopravy do zaměstnání a pracovní místa v místě jejich bydliště neexistují. Často se jedná o osoby s nízkou kvalifikací a minimálním potencionálním příjmem. Veřejná doprava je z těchto míst buďto nedostatečná, časově, a/nebo finančně náročná a osoby si nemohou dovolit osobní automobil. Ani dojíždka do prací na kole nepřipadá vzhledem ke klimatickým podmínkám v úvahu. [4; 43; 38]

Rizikovou skupinou jsou také ženy s malými dětmi a matky samoživitelky, pro které nedostatečná časová flexibilita ve spojení s dopravní dostupností znamená často ránu pod pás v otázce hledání nového zaměstnání. Zaměstnání těchto osob není tedy výhodné ani ze strany zaměstnavatele. [25]

K dalším rizikovým skupinám patří lidé dlouhodobě nezaměstnaní, osoby nad 50 let, osoby se zdravotním znevýhodněním a osoby s nízkým stupněm vzdělání a absolventi škol. Oproti městům problematickou skupinou i osoby vysokoškolsky vzdělané, s nedostatečnou poptávkou po jejich specializaci v daném regionu. Dále osoby s čerstvě ukončeným vzděláním, nemající pracovní zkušenosti. [22;5]

Když připojíme ke specifickým těmto skupinám i bariéry venkovského prostoru, šance na zaměstnatelnost těchto osob ještě více snížíme.

Aktuální stav na Prachaticku

K 31. 3. 2014 činil podíl nezaměstnaných osob na Prachaticku 6,4%. Celorepublikový průměr byl oproti tomu 8,3%. Na 2329 nezaměstnaných připadalo 286 pracovních míst. To znamená 8 uchazečů na jedno volné pracovní místo. Jako důkaz

projevující se sezónní nezaměstnanosti v regionu poslouží příloha č. 2, která ukazuje podíl nezaměstnaných na Prachaticku v průběhu posledních pěti let. [36]

1.3 Státní politika zaměstnanosti

Státní politika zaměstnanosti vychází z práva člověka na práci, jako z jednoho ze základních sociálních práv vůbec, deklarovaného všeobecnou deklarací lidských práv. Přitom stát svými zásahy na trhu práce tento trh usměrňuje a zajišťuje občanům základní sociální podmínky. Stěžejními dokumenty pro státní politiku zaměstnanosti ČR jsou: zákon č. 435/2004 Sb. O zaměstnanosti ve znění pozdějších předpisů, zákoník práce a další doplňující legislativní opatření. [9; 25]

1.3.1 Subjekty státní politiky zaměstnanosti na venkově

„Politika zaměstnanosti je úzce propojena s celkovou hospodářskou a regionální politikou a prakticky i se všemi obory sociální politiky.“ [6]

Proto se také na tvorbě a realizaci státní politiky zaměstnanosti podílí více státních subjektů. Je to zejména MPSV a právě úřady práce, které mají v této věci praktickou funkci. Vzhledem k důležitosti a dopadům nezaměstnanosti můžeme mezi aktéry, kteří do politiky zaměstnanosti ať už přímo nebo nepřímo zasahují, počítat i jiné ústřední orgány ČR. [7]

Dalšími důležitými subjekty zabývajícími se touto otázkou jsou aktéři participující na programu rozvoje venkova. Jsou to nejen ústřední orgány státu (MZ, MMR, MPO), ale i činitelé, působící v daném regionu (subjekty veřejné správy - OÚ se samostatnou působností, neziskové subjekty jako jsou místní akční skupiny, spolek pro obnovu venkova SPOV a další). Právě provázanost a spolupráce těchto subjektů vytváří celkovou strategii řešení zaměstnanosti na venkově. [3; 43; 38]

1.3.2 Vliv evropské unie na státní politiku zaměstnanosti

Směr státní politiky ČR přímo odráží postoje Evropské unie v této problematice a v souladu s nimi také reagují. Pro podporu zaměstnanosti na venkově EU přispívá finance pomocí tzv. strukturálních fondů, které participují se systémem vnitrostátní subvencí do oblasti podpory zaměstnanosti (nejen na venkově) ČR. [32; 33]

1.3.3 Aktivní politika zaměstnanosti

Problematiku státní politiky nezaměstnanosti v ČR vymezuje zákon č. 445/2004 Sb. o zaměstnanosti. Tento zákon se mimo jiné zabývá *aktivní politikou nezaměstnanosti*, která je nezbytně nutná pro úspěšné a společnosti prospěšnější řešení nezaměstnanosti v dlouhodobějším horizontu. Oproti aktivní politice stojí *pasivní politika zaměstnanosti*, omezující se zejména na podporu v nezaměstnanosti a zprostředkování práce. Problém jako takový však komplexně neřeší. Proto bude v této práci kladen důraz na aktivní politiku zaměstnanosti, jako cestu nejkomplexnějšího řešení v otázce nezaměstnanosti nejen na venkově. [6; 9]

Podle zákona č. 445/2004 Sb. je prioritou aktivní politiky zaměstnanosti podpora vytváření nových pracovních míst. K tomu jsou využívány následující nástroje aktivní politiky zaměstnanosti: [9]

- Rekvalifikace
- Investiční pobídky
- Veřejně prospěšné práce
- Společensky účelná pracovní místa
- Překlenovací příspěvek
- Příspěvek na zapracování
- Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program

Mimo to, do aktivní politiky zaměstnanosti zahrnujeme také poradenství a cílené programy k řešení zaměstnanosti. [9]

Rekvalifikace

Rekvalifikaci zákon definuje jako: „Získání nové kvalifikace a zvýšení, rozšíření nebo prohloubení dosavadní kvalifikace, včetně jejího udržování nebo obnovování.“ Při určování obsahu a rozsahu rekvalifikace musí brát státní úředník v potaz dosavadní kvalifikaci žadatele, jeho zdravotní stav, individuální schopnosti a dovednosti a také potencionální uplatnění žadatele na trhu práce v návaznosti na danou rekvalifikaci. [9; 22]

Rekvalifikace je sjednána na základě dohody o rekvalifikaci mezi žadatelem a příslušným úřadem práce, který za účastníka rekvalifikace hradí náklady a může mu poskytnout příspěvek na úhradu prokázaných nutných nákladů spojených s rekvalifikací. [9; 6]

Rekvalifikace je prováděna v zařízení s akreditovaným programem. Tuto akreditaci uděluje MŠMT. [9]

Přehled otevíraných rekvalifikací ÚP Prachatice je v příloze č. 3.

Investiční pobídky

Investičními pobídkami se rozumí: „Hmotná podpora zaměstnavatelů, kteří vytvářejí nová pracovní místa anebo své zaměstnance školí či rekvalifikují.“ [9]

Hmotná pobídka na vytváření nových pracovních míst je dále zúžena na vytvoření nových pracovních míst v územní oblasti, ve které je průměrná míra nezaměstnanosti za 2 ukončená pololetí nejméně o 50 % vyšší než průměrná míra nezaměstnanosti v České republice. [9]

Přitom hmotná podpora může být úřadem práce poskytnuta jak na částečnou úhradu nákladů, tak na plnou úhradu. [9]

Veřejně prospěšné práce

Veřejně prospěšné práce jsou zákonem vymezeny následovně: „Časově omezené pracovní příležitosti spočívající zejména v údržbě veřejných prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo jiných obdobných činnostech ve prospěch obcí nebo ve prospěch státních nebo jiných obecně prospěšných institucí.“ Veřejně prospěšné práce vytváří zaměstnavatel nejdéle na 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců, a to i opakovaně, k pracovnímu umístění uchazečů o zaměstnání. Přitom může být na ně zaměstnavateli poskytnut příspěvek až do výše mzdy nebo platu zaměstnance, který byl zaměstnán, včetně povinného zdravotního a sociálního pojištění, které je zaměstnavatel za zaměstnance povinen odvádět. [9]

Společensky účelná pracovní místa

To je takové pracovní místo, které je zřízeno buďto samotným zaměstnavatelem nebo dohodou zaměstnavatele a úřadu práce. Společensky účelné pracovní místo slouží těm klientům úřadu práce, kterým nelze zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem. Zároveň se za společensky účelné pracovní místo považuje pracovní místo vytvořené přímo žadatelem o zaměstnání, registrovaným na úřadu práce za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti. [9]

Úřad práce může poskytnout příspěvek při jeho vytvoření, v závislosti na průměrnou či větší míře nezaměstnanosti v dané oblasti, než je průměrná míra nezaměstnanost v České republice. [9]

Překlenovací příspěvek

Je to příspěvek, který byl poskytnut od úřadu práce uchazeči o zaměstnání. Podmínkou překlenovacího příspěvku je samostatná výdělečná činnost osoby, která

přestala být klientem úřadu práce. Příspěvek je poskytnut na provozní náklady spojené s rozjezdem samostatné výdělečné činnosti. [9]

Příspěvek na zapracování

Je poskytnut zaměstnavateli, který zaměstnává bývalého uchazeče o zaměstnání, registrovaného na úřadu práce, a zároveň je tomuto zaměstnanci věnována zvýšená péče. Při zprostředkování zaměstnání se věnuje zvýšená péče uchazečům o zaměstnání, kteří ji pro svůj zdravotní stav, věk, péči o dítě nebo z jiných vážných důvodů potřebují. [9]

Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program

Tento příspěvek je poskytován na základě dohody s úřadem práce zaměstnavateli, který přechází na nový podnikatelský program, a proto nemůže zabezpečit pro své zaměstnance práci v rozsahu stanovené týdenní pracovní doby. Tento příspěvek nehradí celkové náklady vynaložené na mzdu, či plat zaměstnance, ale činí maximálně polovinu minimální mzdy. [9]

Cílené programy k řešení nezaměstnanosti

Jsou to programy nejenom na bázi obecní, okresní, krajské, celostátní, ale i programy tvořené v mezinárodním měřítku, na kterém se podílejí aktéři z různých zemí. Jedná se především o země EU, jejímž je Česká republika členem. Tyto programy jsou, bez ohledu na šíři své působnosti, dotovány státem a z evropských fondů. Velký význam, co se týče řešení zaměstnanosti, má zejména Evropský sociální fond. [16]

Se sousedy k vzdělávání I.

„Se sousedy k vzdělávání I“ je regionální individuální projekt realizovaný ÚP. Finanční prostředky na tento projekt jsou čerpány z ESF a státního rozpočtu České republiky v rámci oblasti podpory OPLZZ na území Jihočeského kraje. [41]

Cílovou skupinou jsou osoby žijící v menších obcích se špatnou dopravní dostupností. Projekt se snaží těmto osobám zprostředkovat vzdělávání přímo v místě bydliště a za využití dalších nástrojů APZ (SÚPM, VPP) vytvořit nová pracovní místa v bezprostřední blízkosti bydliště osob zahrnutých do projektu. Náplní projektu je práce s cílovou skupinou – poradenství, kurz zaměřený na rozvoj osobností a dovedností, IT kurz, rekvalifikace a doprovodný program, do kterého jsou zahrnuty finanční příspěvky vedoucí k odstranění možných překážek na účasti v projektu. Jedná se o příspěvky na jízdné a ubytování, péči o dítě předškolního věku a další závislé osoby. Dále poplatky a různá potvrzení (zdravotní prohlídky, výpisy z rejstříků trestů apod.), finanční příspěvky pro potencionálního zaměstnavatele (společensky účelná pracovní místa, veřejně prospěšné práce) a finanční příspěvek na zahájení podnikání.

Zároveň jsou vyhledávání potencionální zaměstnavatelé, kterým je nabízena spolupráce při vytváření nových pracovních míst (SÚPM, VPP). Náklady na ně jsou také hrazené z projektu. [41]

V okrese Prachatice se projektu zúčastnili následující obce: Borová Lada, Čkyně, Horní Vltavice, Hracholusky, Malovice, Stachy, Strážný, Strunkovice nad Blanicí, Svatá Maří, Šumavské Hoštice, Vlachovo Březí, Záblatí, Zbytiny, Zdíkov. Projektu se přitom mohou účastnit nejen osoby z těchto obcí, ale i osoby z obcí okolních za předpokladu, že splňující specifika cílové skupiny. [41]

V příloze č. 6 je tabulka, která znázorňuje průběžné výsledky projektu „Se sousedy k vzdělávání I.“

1.4 Specifické programy řešení zaměstnanosti na venkově

1.4.1 Program rozvoje venkova

PRV je program, zaměřený na podporu venkova, financovaný na základě prostředků z EAFRD přerozdělovaný prostřednictvím SZIF.

Stěžejním úkolem PRV je zejména stabilizace venkovského obyvatelstva s důrazem na podporu primárního odvětví. Celý tento systém je založen na podpoře lokální ekonomiky a na přerozdělování peněz na základě projektů přímo k žadatelům. PRV se snaží zmírňovat či odstraňovat bariéry a podporovat silné stránky, které jsou dané specifickostí venkovského prostoru. [31; 33]

V současnosti dobíhá program z operačního období 2007 – 2013, který je rozčleněn do 4 os³. [32; 33]

Osa I se orientuje na zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, což pro okres Prachatice znamená investice do CHKO a NP Šumava. S tím souvisí i Osa II, která se zabývá zlepšováním životního prostředí a krajiny. Snaží se zmírnit bariéry, které jsou spojené s problematou krajiny (horské oblasti a oblasti jinak znevýhodněné). [32; 33]

Důraz klade i na zlepšení ekologické rovnováhy krajiny. [32; 33]

Osa III se zabývá možnostmi zlepšení kvality života na venkově prostřednictvím obnovy a rozvoje vesnic. Tato osa se také zabývá podporou zakládání podniků a jejich rozvojem a podporou cestovního ruchu. Podnikatelům jsou poskytovány dotace na výstavbu, modernizaci a získání nových technologií. [31; 33]

Poslední Osa zajišťuje poskytování dotací prostřednictvím MAS, které si sami určují dle specifík dané lokality, komu konkrétně peníze přerozdělit. MAS mají v okrese Prachatice také své zastoupení: MAS Rozkvět zahrady Jižních Čech, MAS

³ OSA - ucelená skupina opatření se specifickými cíli vyplývajícími přímo z jejich provádění a přispívajícími k plnění jednoho nebo více cílů stanovených v článku 4 nařízení Rady (dle článku 2 nařízení Rady (ES)1698/2005);

Blanský les – Netolicko, MAS Chance in Nature. V příloze č. 4 je rozhovor o činnosti MAS Rozkvět zahrady Jižních Čech, který mi byl poskytnut její zaměstnankyní. [28; 35]

1.4.2 Ekonomická lokalizace jako jeden z nástrojů rozvoje venkova

Důvodem vzniku lokální ekonomiky je především čelit narůstající konkurenci. Zejména malé podniky a soukromníci nemohou vlivem globalizace cenově konkurovat velkým národním nebo mezinárodním subjektům. [21]

Lidé pak nakupují od větších firem, protože cena zboží je příznivější. Poptávka po lokálním zbožím klesá, venkov chudne a zanikají pracovní místa. Tento fakt je na venkově podpořen výrazným přebytkem dovozu nad vývozem. [21; 1]

Cílem lokální ekonomiky je podpora „lokálního uvědomění“ podporou místních podnikatelů a živnostníků. Současným trendem je propagace lokálních produktů ve formě regionálních značek a soutěží. Stále častěji se setkáváme s prezentací regionálních produktů na výstavách a obnovování regionálních trhů pořádaných často jako doprovod nějaké tradiční události⁴. [21]

⁴ Takovou slavností pořádanou na území MAS Rozkvět zahrady Jižních Čech jsou „Slavnosti plodů“, kde jsou prezentovány produkty lokálních pěstitelů.

2. Cíl práce a hypotézy

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem práce je zmapovat nezaměstnanost ve venkovském prostoru v okrese Prachatice a zhodnotit účinnost nástrojů státní politiky zaměstnanosti.

2.2 Hypotézy

Nezaměstnaní městští obyvatelé Prachaticka jsou více spokojeni se státní politikou zaměstnanosti než nezaměstnaní obyvatelé venkova Prachaticka.

3. Metodika

3.1 Použité metody a techniky sběru dat

V této bakalářské práci byl použit ke sběru dat kvantitativní výzkum ve formě dotazníkového šetření, sekundární analýza dat a polostrukturované rozhovory.

Dotazníkové šetření probíhalo v únoru roku 2014, celkový počet sebraných dotazníků je 66. V použitém dotazníku byly zjišťovány subjektivní názory klientů ÚP v Prachaticích na státní politiku zaměstnanosti.

Samotný dotazník (příloha č. 5) obsahuje celkem 12 otázek, z toho je 5 identifikačních. Další otázky jsou koncipované tak, aby zjistily názory běžného člověka na státní politiku zaměstnanosti. Otázky jsou až na jednu uzavřené. V otázce 9 a 10 se respondent vyjadřuje k nástrojům aktivní politiky zaměstnanosti, pro něž je předpokladem, že jsou mezi veřejností obecně známé. Otázky jsou pokládány tak, aby zachytily postoj respondentů k zásahům státu v oblasti nezaměstnanosti. Poslední otázka dotazníku je otevřená, aby se mohl každý respondent vyjádřit k dané problematice a tímto způsobem doplnit svoji výpověď. Respondenti dotazníkového šetření byli rozděleni do dvou skupin. Jednalo se o rozdělení na obyvatele žijící ve městech a obyvatele žijící ve venkovském prostoru okresu Prachatice. Výsledné údaje dotazníkového šetření těchto dvou skupin byly mezi sebou následně porovnávány. Grafy a tabulky byly zpracovány v programu Microsoft Excel. Ke statistickému vyhodnocení dat byl poté použit program STATISTICA 12 (trial verze). Data byla vyhodnocována metodou dvojnásobného T-testu, který se používá při porovnávání dat mezi dvěma nezávislými skupinami a zjišťuje tak statistickou významnost rozdílu.

V práci byla taktéž použita metoda sekundární analýzy dat, kdy byl sledován podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu okresu Prachatice v jednotlivých obcích v regionu.

Dále byla použita metoda polostandardizovaného rozhovoru. Tímto způsobem byly zjišťovány názory zainteresovaných osob na státní politiku zaměstnanosti, směřující

k venkovskému prostoru Prachaticka. Konkrétně se jedná o výpověď zástupce ÚP Prachatice, dvou starostů venkovských obcí Prachaticka, koordinátorky projektu „Se sousedy k vzdělávání I“. Zbývající dva rozhovory mi poskytli zástupci zemědělského odvětví – poradce prezidenta AK ČR a soukromý zemědělec hospodařící na území Prachaticka.

3.2 Charakteristika zkoumaného souboru dotazníkového šetření

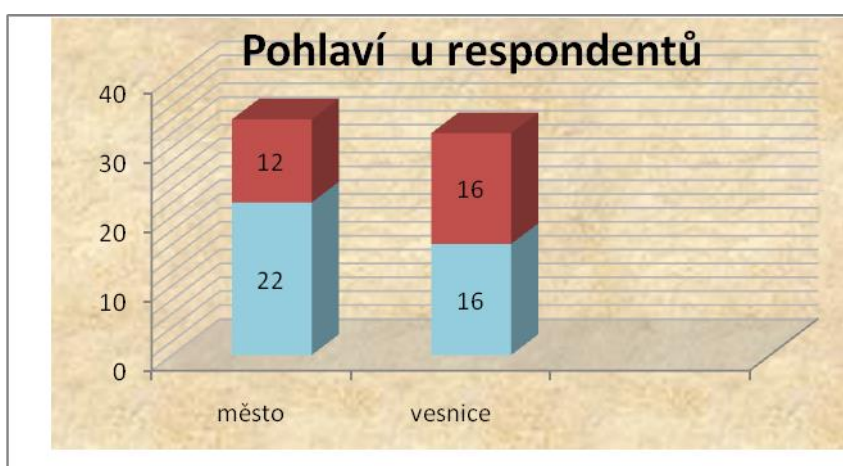
Respondenti z řad klientů ÚP Prachatice byli vybráni metodou stratifikovaného náhodného výběru. Část respondentů byla požádána o vyplnění dotazníku přímo na zprostředkovatelně práce ÚP Prachatice. Další část respondentů jsou účastníci rekvalifikačních kurzů pořádaných od ÚP Prachatice.

4. Výsledky

4.1 Výsledky dotazníkového šetření

Identifikační otázky

Graf č. 1 – pohlavní struktura respondentů

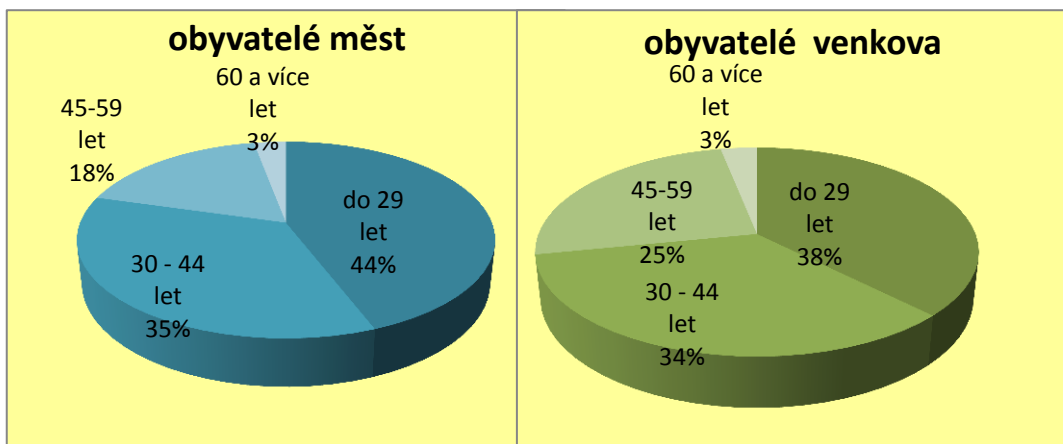
Tabulka č. 1 – pohlavní struktura respondentů

	ženy		muži	
	počet	procenta	počet	procenta
město	22	65%	12	35%
Venkov	16	50%	16	50%
Celkem	38	58%	28	42%

Zdroj: vlastní výzkum

Celkový počet respondentů, jak naznačuje tabulka č. 1 a graf č. 1, byl v dotazníkovém šetření 66. Z toho bylo 38 žen a 28 mužů. Vybraný vzorek nezaměstnaných městských respondentů zahrnoval 22 žen a 12 mužů. V procentuálním vyjádření se jedná o 35 % mužů a 65 % žen. Pohlaví u dotazovaných venkovských obyvatel bylo zastoupeno rovnoměrně v počtu 16 žen a 16 mužů.

Grafy č. 2.1 a 2.2 - věkové rozložení respondentů dotazníkového šetření

Tabulky č. 2.1 a 2.2 - věkové rozložení respondentů dotazníkového šetření

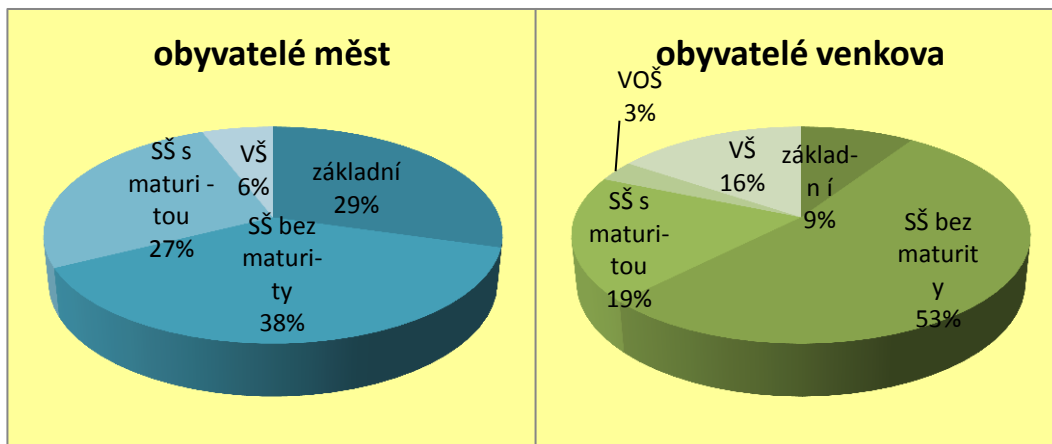
město			
věk	celkem	ženy	muži
do 29 let	15	12	3
30 - 44 let	12	7	5
45-59 let	6	3	3
60 a více let	1		1

vesnice			
věk	celkem	ženy	muži
do 29 let	12	8	4
30 - 44 let	11	4	7
45-59 let	8	4	4
60 a více let	1	0	1

Zdroj: vlastní výzkum

Z grafů 2.1/2.2 a tabulek 2.1/2.2 je možné vyčíst, že nejvyšší počet nezaměstnaných respondentů byl zaznamenán ve věkové skupině do 29 let, a to jak u respondentů žijících ve městech okresu Prachatice v počtu 15 osob, tak i u dotazovaných osob žijících na venkově Prachaticka, v počtu 12 osob. Druhou nejpočetnější věkovou skupinou mezi dotazovanými uchazeči o práci je věková kategorie 30 – 44 let. Dále s věkem počet nezaměstnaných respondentů v dotazníkovém šetření klesá. Ve věkové skupině 45 – 59let bylo dotázáno 6 osob z města a 8 osob z venkova. Pouze 2 osoby dotazníkového šetření byly starší 60 let.

Grafy č. 3.1 a 3.2 udávají vzdělání respondentů.

Tabulka č. 3.1 a 3.2 ukazuje vzdělání respondentů.

obyvatelé měst			
	celkem	ženy	muži
vzdělání			
základní	10	5	5
středoškolské bez maturity	13	9	4
vyšší odborné	0	0	0
středoškolské s maturitou	9	6	3
vysokoškolské	2	2	0

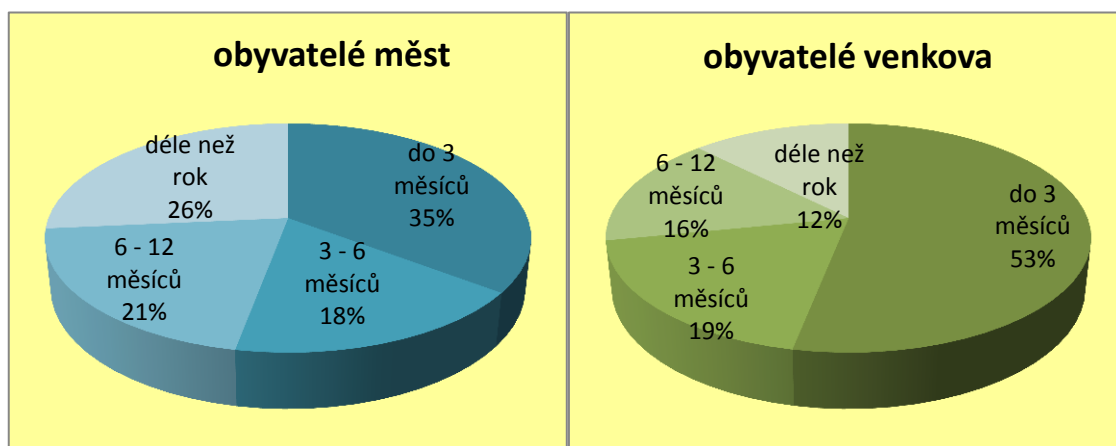
obyvatelé vesnic			
	celkem	ženy	muži
Vzdělání			
Základní	3	2	1
středoškolské bez maturity	17	8	9
středoškolské s maturitou	6	3	3
vyšší odborné	1	1	0
vysokoškolské	5	2	3

Zdroj: vlastní výzkum

Z grafů č. 3.1/3.2 a tabulek č. 3.1/3.2 je patrné, že nejvyšší počet dotazovaných (jak městských respondentů, tak respondentů z venkova) je středoškolského vzdělání bez maturity. Z vybraného vzorku nezaměstnaných městských respondentů je 38% středoškolského vzdělání bez maturity, to je 13 osob. Mezi venkovskými respondenty je tato vzdělanostní skupina zastoupena dokonce v nadpoloviční většině (53%), v počtu 17 dotazovaných venkovských obyvatel. Mezi nezaměstnanými městskými respondenty dotazníkového šetření bylo 27% se středoškolským vzděláním s maturitou. Mezi respondenty z venkova bylo zastoupeno 19% středoškolsky vzdělaných s maturitou. Ke

skupině dotázaných obyvatel žijících na venkově, připadá oproti městským respondentům dotazníkového šetření výrazně menší počet nezaměstnaných se základním vzděláním (3 osoby). V procentuálním vyjádření to je 9 %. Dotazovaných městských zástupců se základním vzděláním bylo zaznamenáno 10 (v procentuálním vyjádření 29 %). To znamená, že procentuální rozdíl mezi dotazovanými městskými a venkovskými respondenty se základním vzděláním činí 20 %. Mezi dotazovanými venkovskými obyvateli bylo 5 osob s vysokoškolským vzděláním. Do skupiny osob s tímto vzděláním spadali 2 městští respondenti. Tabulka č. 3.2 také ukazuje, že se mezi respondenty dotazníkového šetření objevila pouze 1 osoba s vyšším odborným vzděláním.

Grafy č. 4.1 a 4.2 popisují délku registrace zájemců o práci na ÚP v Prachaticích mezi respondenty dotazníkového šetření.

Tabulky č. 4.1 a 4.2 znázorňují délku registrace zájemců o práci na ÚP v Prachaticích.

město			
délka registrace na ÚP	celkem	ženy	muži
do 3 měsíců	12	6	6
3 - 6 měsíců	6	4	2
6 - 12 měsíců	7	5	2
déle než rok	9	7	2

Vesnice			
délka registrace na ÚP	celkem	ženy	muži
do 3 měsíců	17	5	12
3 - 6 měsíců	6	4	2
6 - 12 měsíců	5	3	2
déle než rok	4	4	0

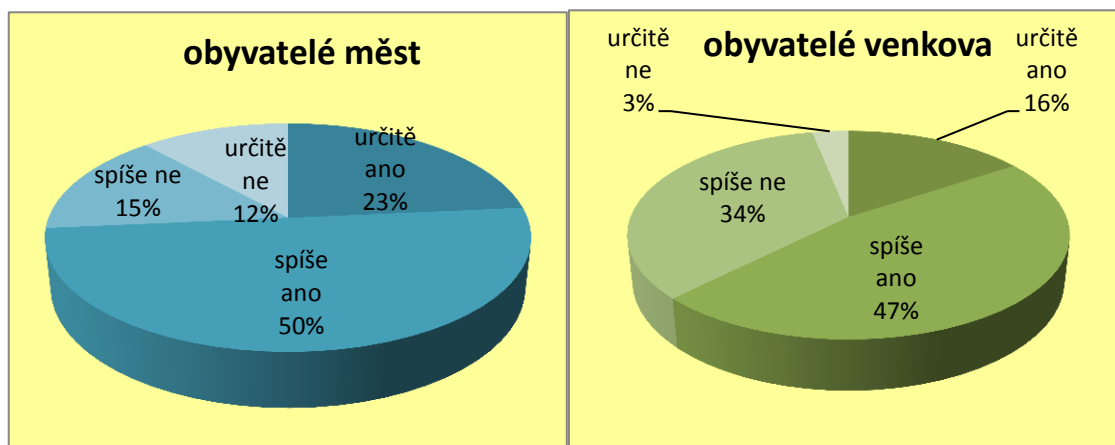
Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu č. 4.2 a tabulky č. 4.2 vyplývá, že nejvyšší počet dotazovaných venkovských obyvatel je v evidenci ÚP v délce do 3 měsíců. Konkrétně se jedná o 17 dotázaných venkovských uchazečů o zaměstnání (z toho 12 mužů). U venkovských respondentů jsou další skupiny v podobném zastoupení. A to 6 venkovských respondentů evidovaných v délce registrace 3 – 6 měsíců, 5 dotazovaných venkovských obyvatel v délce 6 – 12 měsíců a 4 dotazované (pouze ženy) registrované déle než 1 rok.

Ve výběrovém vzorku městských respondentů, zobrazených v grafu č. 4.1 a tabulce č. 4.1, se projevuje taktéž největší počet nezaměstnaných do 3 měsíců. To znamená 12 dotázaných nezaměstnaných městských obyvatel ve shodném zastoupení obou pohlaví (6 mužů a 6 žen). Dotazníkové šetření dále zahrnovalo 6 městských uchazečů o zaměstnání v délce registrace 3 – 6 měsíců a 7 nezaměstnaných osob, žijících ve městě v délce registrace 6 – 12 měsíců. Graf č. 4.1 vykazuje poměrně velký počet nezaměstnaných městských obyvatel v délce registrace na ÚP delší, než 1 rok. Z celkového počtu 9 dlouhodobě nezaměstnaných městských respondentů dotazníkového šetření je zastoupeno 7 žen.

Otázka č. 6. „Přispívá (dle vašeho názoru) stát svou politikou zaměstnanosti ke snižování počtu nezaměstnaných v ČR?“

Grafy č. 5.1 a 5.2

Tabulky č. 5.1 a 5.2

město				vesnice			
otázka 6	celkem	ženy	muži	Otázka 6	celkem	ženy	muži
určitě ano	8	5	3	určitě ano	5	2	3
spíše ano	17	12	5	spíše ano	15	6	9
spíše ne	5	4	1	spíše ne	11	8	3
určitě ne	4	1	3	určitě ne	1	0	1

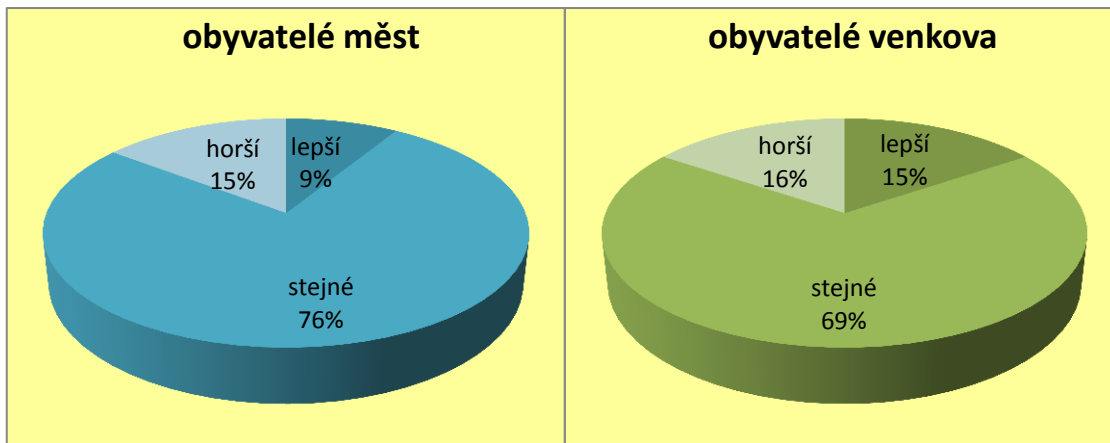
Zdroj: vlastní výzkum

Jak ukazují grafy č. 5.1/5.2 a tabulky č. 5.1/5.2, dotazovaní uchazeči o zaměstnání, kteří jsou evidováni na ÚP v Prachaticích, hodnotí zásahy státní politiky zaměstnanosti ve vztahu ke snižování nezaměstnanosti spíše kladně. Pozitivní názor mělo 45 dotazovaných, z celkového počtu 66 respondentů dotazníkového šetření. Kladně odpovědělo 73 % respondentů (tj. 25 osob) z výběrového vzorku nezaměstnaných městských respondentů. Ze skupiny dotazovaných venkovských uchazečů o zaměstnání se k této otázce vyjádřilo kladně 20 osob.

Negativní postoj ke státní politice zaměstnanosti zaujímá 27 % z dotázaných městských respondentů. Z toho „určitě ne“ odpověděli 4 respondenti, žijící ve městě. Mezi venkovskými respondenty vyjádřilo v otázce č. 6 negativní názor 12 dotázaných. Přitom „určitě ne“ zatrhl 1 respondent žijící na venkově. U skupiny nezaměstnaných venkovských respondentů se projevil negativnější postoj ke státní politice zaměstnanosti oproti nezaměstnaným městským respondentům. Tento rozdíl však není statisticky průkazný. ($t= 0,111803$; $p= 0,921188959377$)

otázka č. 7 „Zásahy státní politiky zaměstnanosti na Prachaticku oproti jiným částem ČR (dle Vašeho názoru) jsou:

graf č. 6.1 a 6.2

Tabulka č. 6.1 a 6.2

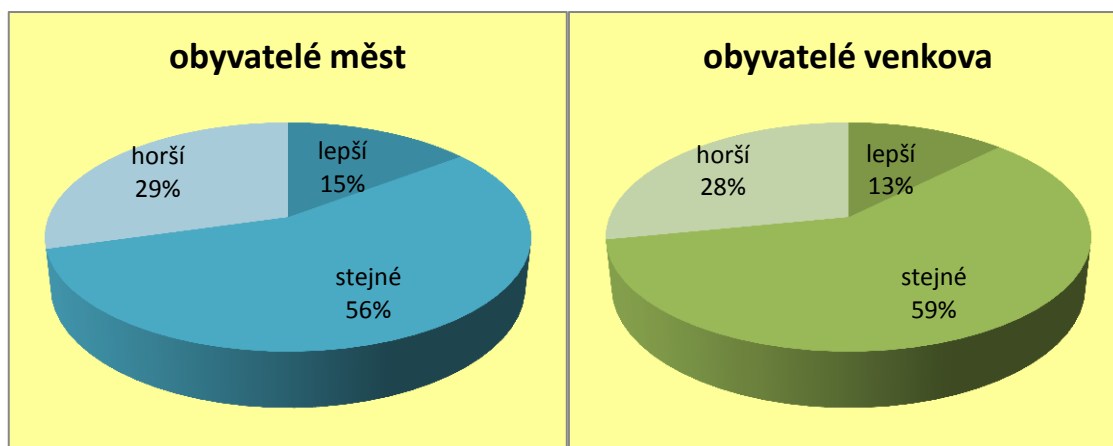
Město				vesnice			
otázka 7	celkem	ženy	Muži	otázka 7	celkem	ženy	muži
lepší	3	1	2	Lepší	5	3	2
stejně	26	17	9	Stejně	22	10	12
horší	5	4	1	Horší	5	3	2

Zdroj: vlastní výzkum

Z grafů č. 6.1/6.2 a tabulek č. 6.1/6.2 jednoznačně vyplývá, že většina dotázaných uchazečů o zaměstnání nevidí rozdíl v zásadách státní politiky zaměstnanosti mezi různými částmi republiky. Odpověď „stejně“ uvedlo 69 % ze skupiny dotázaných venkovských osob. Tuto odpověď označilo také 76 % ze skupiny dotazovaných městských obyvatel. Rozdíl mezi proměnnými (městskými respondenty a respondenty venkova) není statisticky průkazný. ($t= 11,33333$; $p= 0,0718$).

otázka č. 8 „Zásahy státní politiky zaměstnanosti na venkově Prachaticka oproti městům Prachaticka (dle Vašeho názoru) jsou:

graf č. 7.1 a 7.2

Tabulka č. 7.1 a 7.2

město			
otázka 8.	celkem	ženy	muži
lepší	5	2	3
stejně	19	11	8
horší	10	9	1

vesnice			
otázka 8.	celkem	ženy	muži
Lepší	4	2	2
Stejně	19	9	10
Horší	9	5	4

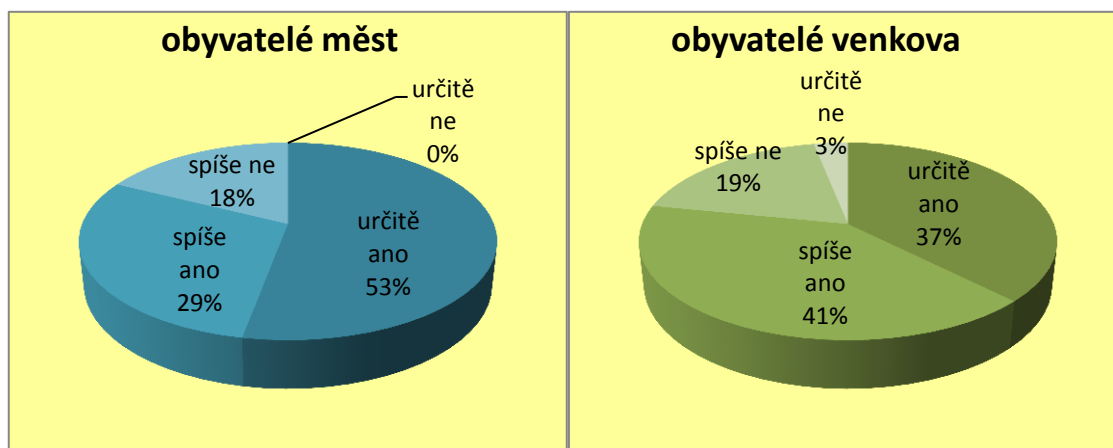
Zdroj: vlastní výzkum

Jak znázorňují grafy č. 7.1/2 a tabulky č. 7.1/2, ani u otázky č. 8 neshledali respondenti dotazníkového šetření rozdíl mezi zásahy státní politiky zaměstnanosti orientované k městům Prachaticka a zásahy státní politiky zaměstnanosti cílenými k venkovu Prachaticka. Z venkovských respondentů uvedlo odpověď „stejně“ 59 %. K této odpovědi se přiklonilo také 56 % dotázaných městských uchazečů o zaměstnání.

Téměř 30 % dotázaných z každé ze skupin zastává názor, že zásahy státní politiky orientovaných k venkovu jsou horší než zásahy státní politiky cílené k obyvatelům měst. Rozdíl mezi odpověďmi městských respondentů vůči odpovědím respondentů žijících na venkově Prachaticka je nepatrný, a tudíž také statisticky neprůkazný. ($t = 11,3333$; $p = 0,110770$)

otázka č. 9 „Považujete rekvalifikaci za účinný nástroj státní politiky zaměstnanosti?“

graf č. 8.1 a 8.2

Tabulky č. 8.1 a 8.2

město			
č.9	celkem	ženy	muži
určitě ano	18	12	6
spíše ano	10	7	3
spíše ne	6	3	3
určitě ne	0	0	0

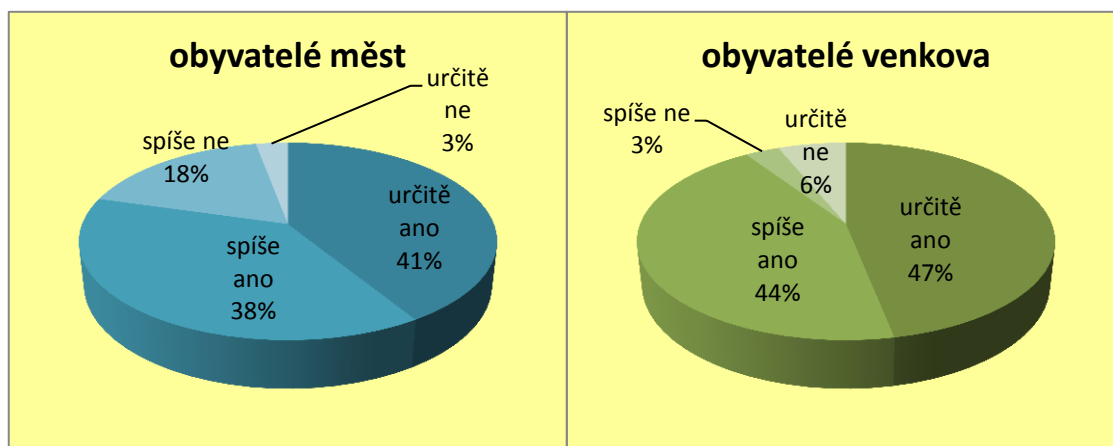
vesnice			
č.9	celkem	ženy	muži
určitě ano	12	4	8
spíše ano	13	8	5
spíše ne	6	4	2
určitě ne	1	0	1

Zdroj: vlastní výzkum

Grafy č. 8.1/8.2 a tabulky č. 8.1/8.2 mapují názory dotazovaných uchazečů o zaměstnání žijících v okrese Prachatice na rekvalifikaci, jako na účinný nástroj státní politiky zaměstnanosti. Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že 82 % ze skupiny dotázaných městských obyvatel se k rekvalifikacím vyjádřilo pozitivně. Mezi venkovskými respondenty odpovědělo „určitě ano“ anebo „spíše ano“ 78 %. Rekvalifikaci považuje za neúčinný nástroj státní politiky zaměstnanosti 12 respondentů (konkrétně 6 venkovských a 6 městských zástupců). Rozdíl mezi proměnnými (dotazovaní nezaměstnaní městští obyvatelé Prachaticka a dotazovaní venkovští nezaměstnaní) není statisticky průkazný. ($t= 17,00$; $p= 0,070360$)

otázka č. 10 „Považujete VPP za účinný nástroj státní politiky zaměstnanosti?“

grafy č. 9.1 a 9.2

Tabulky č. 9.1 a 9.2

město			
č. 10	celkem	ženy	muži
určitě ano	14	10	4
spíše ano	13	8	5
spíše ne	6	4	2
určitě ne	1	0	1

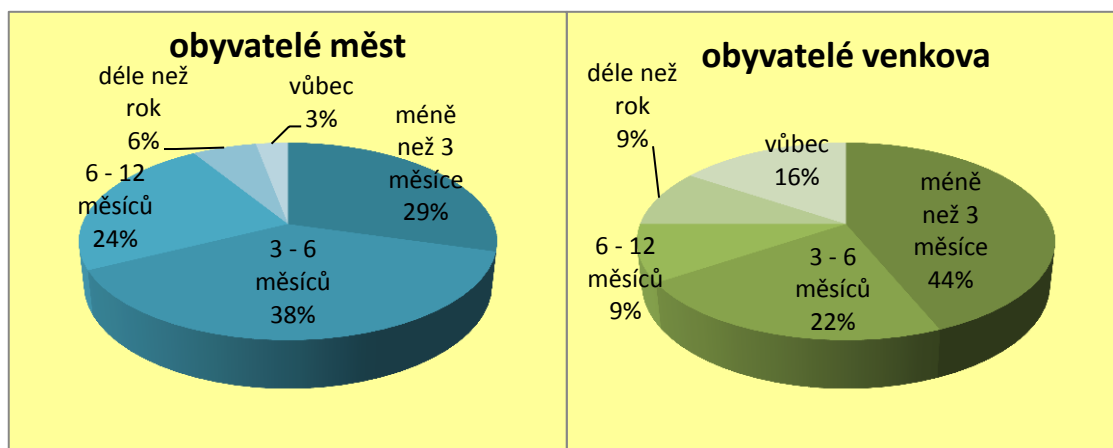
vesnice			
č. 10	celkem	ženy	muži
určitě ano	15	7	8
spíše ano	14	7	7
spíše ne	1	1	0
určitě ne	2	1	1

Zdroj: vlastní výzkum

Jak vypovídají grafy č. 9.1/9.2 a tabulky č. 9.1/9.2, 80 % dotázaných městských obyvatel nahlíží na VPP pozitivně. Nezaměstnaných venkovských obyvatel zodpovědělo kladně na otázku č. 10 dokonce 91 %, to je 29 osob. Negativní odpověď uvedlo 7 městských respondentů a 3 respondenti zastupující venkov. Rozdíl mezi odpověďmi skupiny dotázaných městských obyvatel a odpověďmi respondentů žijících na venkově Prachaticka není ani u otázky č. 10 statisticky průkazný. ($t=17,00$; $p=0,060971$)

otázka č. 11 „Za jakou dobu (dle vašeho názoru) si myslíte, že získáte práci?“

Grafy č. 10.1 a 10.2

Tabulky č. 10.1 a 10.2

město			
č. 11	celkem	ženy	muži
méně než 3 měsíce	10	5	5
3 - 6 měsíců	13	9	4
6 - 12 měsíců	8	6	2
déle než rok	2	2	0
Vůbec	1	0	1

vesnice			
č. 11	celkem	ženy	muži
méně než 3 měsíce	14	6	8
3 - 6 měsíců	7	3	4
6 - 12 měsíců	3	2	1
déle než rok	3	3	0
Vůbec	5	2	3

Zdroj: vlastní výzkum

Z grafů 11.1/11.2 a tabulek 11.1/11.2 vyplývá, že 44 % venkovských respondentů si myslí, že získají práci za méně než 3 měsíce. Mezi městskými obyvateli zastává tento názor 29 % respondentů. Nejvyšší procentuální hodnota ve skupině městských respondentů (38 %), byla zjištěna u odpovědi 3 – 6 měsíců. Tabulka č. 10.2 ukazuje, že 5 dotazovaných venkovských obyvatel Prachaticka uvedlo odpověď „vůbec“. V poměru k městským respondentům, kdy takto zodpověděl pouze 1 respondent dotazníkového šetření, je rozdíl zřetelný. Na základě identifikačních otázek se ve všech případech prokázalo, že se jedná o osoby dlouhodobě nezaměstnané, ve

věku nad 45 let. Takto přitom zodpověděli oba dva respondenti dotazníkového šetření ve věku nad 60 let.

Prostor pro doplnění dotazníku, zahrnutý pod č. 12 využili 4 respondenti.

Muž, obyvatel města, věková skupina 45 – 59 let: *„Stát by měl podporovat drobné podnikatele a zaměstnavatele při vytvoření nových pracovních míst.“*

Muž obyvatel venkova, věkové skupina do 29 let: *„Myslím, že současná situace není trvale udržitelná. Věřím, že se brzy bude muset klasická představa o osmihodinovém pracovním týdnu změnit. Spousta práce je zbytečná nebo přímo škodí. Je mi sympatická myšlenka stálého nepodmíněného příjmu nebo se např. o pracovní pozice střídat. Školství je také neefektivní. Mám VŠ, titul Bc. a dál nepokračuji. Neb v mém oboru antropologie to zkrátka dnes nemá smysl. Škoda, je to zajímavý obor.“*

Muž obyvatel venkova, věková skupina 45 – 59 let: *„Vysávání státní kasy přes personální agentury, rádobý rekvalifikační agentury - pseudokurzy bez jakékoliv hodnoty, není propojení s praxí.“*

Žena, obyvatelka venkova, věková skupina 30 – 44 let: *„Státní politika zaměstnanosti by měla hledět na to, aby lidé v ČR měli práci zde a nehledali práci v zahraničí. Samozřejmě finanční požadavky na bydlení se navyšují, ale platy nenarůstají. Já jako samoživitelka dvou dětí nepobírám již 5 měsíců žádné příspěvky od státu a bohužel mi doposud nebyla od ÚP žádná pracovní pozice nabídnuta, ani když jsem sama oslovila několik firem, nikdo mi nevyšel vstříc, co se týče úpravy pracovní doby kvůli dovážení dětí do školy, na zájmové kroužky apod. Stát by se měl postarat i o ty, kteří by potřebovali úpravu pracovní pozice a zaměstnavateli by tak měli dát nějaké úlevy, když zaměstnává tyto ženy samoživitelky.“*

4.2 Sekundární analýza dat

Podíl nezaměstnaných v okrese Prachatice činil k 31. 3. 2014 6,4 %. Republikový průměr je 8,3 %. V Prachaticích to bylo 6 %, v Netolicích 5,2%, ve Vimperku 7,2 % a ve Volarech 7,9 %. Ve městech okresu Prachatice bylo k tomuto datu evidováno 188 volných pracovních míst, ve venkovském prostoru pak 97.

13 obcí okresu vykazují větší nezaměstnanost než je republikový průměr, z toho je nezaměstnanost nad 10 % ve 4 obcích (Želnavá, Záblatí, Stožec, Babice). Nejvyšší podíl nezaměstnaných byl zaznamenán v obci Želnavá – 20,3 %, to je 17 uchazečů o zaměstnání. Nutno podotknout, že do tohoto výčtu spadají pouze obce venkovského charakteru.

Vysoký podíl nezaměstnanosti se soustřeďuje na Jihovýchodě okresu v oblasti Volarska, kde se podíl nezaměstnaných pohybuje okolo 9 %.

Celkový počet nezaměstnaných na Prachaticku je 2 329, z toho 574 nezaměstnaných déle než 1 rok. Ve venkovském prostoru žije 241 dlouhodobě nezaměstnaných.

4.3 Rozhovory

Rozhovor č. 1

Tento rozhovor mi poskytla zaměstnankyně kontaktního pracoviště ÚP v Prachaticích.

Myslíte si, že stát přispívá svou státní politikou zaměstnanosti k snižování počtu nezaměstnaných v ČR?

Myslím, že zásahy státní politiky na Prachaticku jsou oproti jiným částem ČR stejné. Veškerá činnost ÚP je stanovena zákonem o zaměstnanosti, kde je zdůrazněn stejný přístup ke klientům.

Myslíte si, že zásahy státní politiky zaměstnanosti na venkově jsou oproti městům lepší/stejně/ horší?

Zásahy státní politiky zaměstnanosti jsou stejné ve vztahu k městům. Nicméně existuje snaha podpořit zaměstnanost na venkově. Konkrétně jde o regionální projekt, „Se sousedy k vzdělávání I“, který je podpořen z ESF Jeho cílovou skupinou jsou právě obyvatelé venkova. Tento projekt má za cíl odstranit špatnou dopravní dostupnost obyvatel vesnic.

Pro nezaměstnané, kteří se do projektu z nějakého důvodu začlenit nemohou, existují jiné varianty – nástroje APZ. Například účastníkům rekvalifikačních kurzů může být proplaceno jízdné, ubytování, nebo třeba hlídání dětí. Tyto možnosti ale nejsou moc využívány.

Který z nástrojů APZ považujete za nejméně a naopak nejvíce účinný?

V našem regionu jsou využívány převážně tyto nástroje APZ: VPP, SÚPM, rekvalifikace. Jsem určitě zastávce veškerých investic do vzdělání, ale z praxe vidím, že rekvalifikační kurzy nemají výsledky, co se týče následné zaměstnanosti absolventů kurzů. Proto ÚP Prachatice nevyužívá finanční prostředky na rekvalifikace jako jiné ÚP. S každým zájemcem o rekvalifikaci vede pracovník ÚP pohovor a poté posuzuje, zda je pro něj rekvalifikace vhodná. Problémem je, že po absolvování rekvalifikace neexistuje garance pracovního místa.

Účinnějším nástrojem je vytváření SÚPM nebo VPP. Každé dotované pracovní místo znamená pro zájemce o zaměstnání skutečnou práci. Myslím, že nejvíce účinným nástrojem je zejména SÚPM pro které je předpokladem určitá kvalifikace. Tuto kvalifikaci může ÚP poskytovat ve formě rekvalifikačních kurzů.

Máte nějaké návrhy na zlepšení státní politiky zaměstnanosti s ohledem na Prachaticko/ venkov Prachaticka?

Nemám, jsem přesvědčena o tom, že zlepšení není nutné. Peněz na APZ je dost. Hodně záleží na přístupu klientů. Myslím, že síť APZ je dobře propracovaná. Podmínky pro zařazení do různých programů APZ jsou dostatečně měkké.

Myslím, že stát by měl především podporovat tvorbu nových pracovních míst, tedy vytvářet výhodné podmínky pro zaměstnavatele. Myslím, že tento způsob podpory zaměstnanosti je nejefektivnější a pro stát i finančně výhodný.

Rozhovor č. 2

Tento rozhovor mi poskytla koordinátorka projektu „Se sousedy ke vzdělání I“, která je současně i zastupitelkou města Netolice, tudíž má k Prachaticku úzký vztah.

Myslíte si, že stát přispívá svou státní politikou zaměstnanosti k snižování počtu nezaměstnaných v ČR?

Zásahy státní politiky zaměstnanosti hodnotím jako průměrné. Myslím, že stát určitě přispívá, ale ne dostatečně. Na základě praktických zkušeností jsem toho názoru, že ČR neumí čerpat správně dotace z evropských fondů. Přisuzuji to částečně pomalé administrativní práci státních úředníků. Dosud nejsou blíže specifikovaná pravidla na nové projektové období od r. 2015. Teď dobíhají projekty a nikdo pořádně neví, jak to bude vypadat v budoucnu.

Myslíte si, že zásahy státní politiky zaměstnanosti na venkově jsou oproti městům lepší/stejně/ horší?

V zásadách státní politiky orientovaných k městu nebo k vesnici nevidím rozdíl. Pro obyvatele z vesnic je určen právě projekt Se sousedy ke vzdělávání I, kdy my vzdělání dovezeme lidem přímo do jejich bydliště. Rozdíl mezi městskými obyvateli a obyvateli vesnic vidím zejména v horší uplatnitelnosti práce. Na vesnicích je horší uplatnitelnost práce, a lidé musejí za prací dojíždět. Oproti tomu obyvatelé měst mohou práci získat přímo v místě bydliště.

Kteří lidé se projektu zúčastnili? Zhodnoťte, jejich potenciál získat zaměstnání.

Pestrost účastníků projektu je různá. Do projektu jsou zařazeni veškeré věkové skupiny od mladistvých po důchodce, lidé bez vzdělání i vysokoškoláci. Jde o klienty registrované na ÚP, ale právě registrace na ÚP není podmínkou. Proto do programu mohou být zařazeni například i ženy na mateřské dovolené.

Nejlépe pracovníě umístitelní jsou zejména lidé ve věku 25 – 45 let, kteří mají už nějakou praxi za sebou a zároveň potencionální možnost pracovního růstu. Těžko se potom shání pracovní místo pro mladé lidi bez praxe a bez vzdělání a také lidem s vysokoškolským vzděláním, bez praktického využití v oboru.

Zajišťuje projekt získání pracovních míst pro účastníky? Jak?

Každý z účastníků projektu má svého odborného poradce. Na jednoho poradce připadá přibližně 130 klientů. Každý z poradců pak v průběhu projektu vytváří s klientem individuální plán, společně hledají východisko řešení problému nezaměstnanosti, poradce mu pomáhá při vyhledávání zaměstnání.

Firma vede databázi zaměstnavatelů. Odborný poradce na Prachaticku má za úkol taktéž pravidelně vyhledávat potencionální zaměstnavatele, informovat je o možnostech APZ a informovat o spolupráci. Zaměstnavatelé, kteří mají zájem o využití nástrojů APZ se prezentují na kurzu přímo v obci a sami si tak mohou vyhledávat budoucí zaměstnance. Ze začátku bylo z projektu zaměstnavateli financováno vytvořené pracovní místo v částce 15 tisíc na 9 měsíců. Postupně však byly prostředky snižovány a doba zkracována. Finanční prostředky na vytvoření pracovního místa můžeme poskytovat pouze do termínu ukončení projektu. Do konce srpna musí být projekt uzavřen.

Na dotovaná pracovní místa dosáhne každý účastník projektu. Klienti nemusí totiž splňovat žádná kritéria pro přijetí, jak je tomu na ÚP (př. délka registrace na ÚP).

Je taktéž zajímavé, že ministerstvo v případě tohoto projektu nesleduje zaměstnavatelnost, jak je tomu v případě jiných projektů, nýbrž počet osob, které projdou kurzy.

Jak se Vám spolupracuje s ÚP Prachatic, jednotlivými OÚ?

S ÚP Prachatic hodnotím spolupráci na velmi dobré úrovni. Tento projekt má specialistu, to je externí pracovník ÚP Prachatic, s kterým naše firma spolupracuje.

S OÚ spolupráci nemůžu zhodnotit. Starostové byli kontaktováni ÚP o možnostech pořádání kurzu na obci. OÚ se do projektu zapojují pouze jako pronajímatelé prostor a v oblasti publicity projektu.

Využívají účastníci doprovodného programu (příspěvek na jízdné, zahájení podnikání, SÚPM, VPP, péče o dítě)?

Ano, účastníci projektů využívají doprovodného programu hojně.

Jaký je Váš subjektivní názor na užitečnost projektu Se Sousedy k vzdělávání“?

Osobně hodnotím úspěšnost projektu na 70 %, v některých případech jde o mrhání peněz. Hodně záleží na přístupu jednotlivce. Buď práci získat chce, snaží se a mi mu pracovní místo pomůžeme zajistit nebo práci nechce, hledá si výmluvy, ale s tím bohužel my nic nezmůžeme.

Na druhou stranu musím říct, že pro některé osoby projekt otevírá úplně nové možnosti, které by jinak na nástroje APZ nedosáhli. Například jsou to matky na mateřské dovolené, které si pomocí rekvalifikací obnoví pracovní dovednosti. Dobré možnosti mají i muži, kteří v rámci programu absolvují kurz sváření nebo kurz řidičského oprávnění. Otevírají se jim pak nové možnosti, jako je práce v zahraničí, která je dobře placená.

Pro mnohé účastníky kurzu je prospěšné už jen samotné docházení na kurz. Mám na mysli sociálně izolované jedince, kteří celý život žijí v jedné vesnici, provádějí pouze nutné stereotypní činnosti jako je péče o domácnost, obstarání domácích zvířat a tento způsob života jim zcela vyhovuje. Projekt se Sousedy by mohl tyto lidi motivovat a částečně je zapojit do společenského života. Případně je připravit na pravidelný režim, se kterým je spojen nástup do zaměstnání.

Máte nějaké návrhy na zlepšení státní politiky zaměstnanosti?

Myslím, že by se na zlepšení státní politiky zaměstnanosti výrazně projevila rychlejší a preciznější činnost státních úředníků.

Také mi, v rámci projektu „Se sousedy“, přišla omezující možnost jednoho rekvalifikačního kurzu na jednoho klienta. Myslím, že nabídka více kurzů pro jednoho člověka by zlepšila jeho uplatnitelnost na trhu práce.

Rozhovor č. 3

Rozhovor se starostkou obce Malovice nacházející se v severovýchodní oblasti okresu - na Netolicku. V obci žije asi 650 obyvatel a podíl nezaměstnaných činil k 31. 3. 2014 2,4 %. To je 13 uchazečů o zaměstnání.

Myslíte si, že stát přispívá svou státní politikou zaměstnanosti k snižování počtu nezaměstnaných v ČR?

Myslím, že stát určitě přispívá ke snižování počtu nezaměstnaných. Osobně si však myslím, že výše sociálních dávek je příliš vysoká a řekla bych, že je dost lidí, které dostatečně nemotivuje k hledání si zaměstnání. Záleží na přístupu lidí.

Myslíte si, že zásahy státní politiky zaměstnanosti na venkově jsou oproti městům lepší/stejně/ horší?

Myslím, že zásahy jsou stejné. Lidé na venkově musí čelit horší dopravní dostupnosti. Za prací musí dojíždět, protože v místě bydliště není dostatečná nabídka pracovních míst.

Jak Vaše obec podporuje zaměstnanost?

Naše obec využívá VPP. V současnosti zaměstnáváme takovýmto způsobem 4 pracovníky. Dále jsme se účastnili projektu „Se sousedy k vzdělávání I“, kdy v prostorách OÚ probíhali rekvalifikační kurzy.

Zhodnoťte tyto aktivity, jak jste se k nim dostali? Jak spolupracujete s ÚP?

VPP hodnotím jako velmi přínosné. Zaměstnáme místní lidi, kteří jsou pro pracovní trh z nějakého důvodu neatraktivní. Jsou za práci většinou vděční, zapojují se aktivně do komunitního života v obci tím, že se starají o její vzhled (př. práce na obecní zeleni). Ale jsou i takoví lidé, nad kterými musíme stát a hlídat je, aby vůbec něco dělali. O takové lidi nemá zájem ani naše obec. Je to sice levná pracovní síla, ale zároveň zdržují ostatní, kteří je musí hlídat.

Spolupráce s ÚP probíhá tak, že náš OÚ si vyžádá schůzku s ÚP, na které jsou projednávány podmínky VPP. Na takovéto schůzce jsme se dozvěděli i o projektu Se sousedy. ÚP s námi blíže nespolupracuje.

Slyšela jste už o SÚPM?

Pouze vím, že existují, ale nic víc konkrétního. Mám zájem se na podmínky tohoto nástroje doptat na další schůzce s ÚP.

Myslíte si, že je Vaše obec nějak znevýhodněna (oproti ostatním v regionu), co se týče možnosti získat zaměstnání?

Naše obec je na tom z hlediska dopravní dostupnosti dobře. Nacházíme se mezi několika většími městy. Z nejbližších to jsou Netolice a Vodňany (do 10 km) dále potom (do 30 km) Prachatic, České Budějovice, Písek, Strakonice. V obcích funguje pravidelná autobusová doprava. Dříve zde jezdil i vlak, ale ten byl zrušen. Byl však nahrazen autobusovými spoji.

Vaše návrhy na zlepšení státní politiky zaměstnanosti s ohledem na Prachaticko/venkov/ konkrétně vaši obec?

Uvítala bych lepší spolupráci mezi OÚ a ÚP. Řešení nezaměstnanosti vidím zejména v podpoře ekonomiky a vytváření pracovních míst.

Rozhovor č. 4

Rozhovor se starostkou obce Babice. Obec Babice se nachází na Netolicku a pravidelně se umísťuje mezi obcemi s největší nezaměstnaností na Prachaticku. K poslednímu březnu 2014 byl podíl nezaměstnaných v Babicích 10 %.

Myslíte si, že stát přispívá svou státní politikou zaměstnanosti k snižování počtu nezaměstnaných v ČR?

Ne, myslím, že výše sociální podpory je vysoká a nemotivující k práci. Těmto lidem se vyplatí nepracovat, protože po odečtení nákladů na práci (př. doprava) se dostanou na nižší peníze než v případě sociálních podpor. Zním několik rodin, které žijí na sociálních dávkách, nikdo z nich nepracuje, jejich situace jim vyhovuje. Jde o zneužívání státu.

Myslíte si, že zásahy státní politiky zaměstnanosti na venkově jsou oproti městům lepší/stejně/ horší?

Jsou horší. Problémem je upadající zemědělství, které znamenalo vždy hlavní obživu venkovských obyvatel. Lidé potom musí hledat práci ve městech. K tomu potřebují vlastní auto, protože na obci se zkrátka nevyplatí časté dopravní spoje.

Dokázala byste popsat nezaměstnanost ve Vaší obci?

Udávaná míra nezaměstnanosti je zkreslená. Na OÚ má spousta osob přihlášené trvalé bydliště, i když tady nebydlí. Tito lidé bydlí na ubytovnách ve městech a nepracují. Reálně jsou v obci nezaměstnané tři osoby. Z toho jsou 2 muži, kteří jsou pravidelně zaměstnáváni na sezónní práci. Nejčastější formou zaměstnání je pro místní práce v Českých Budějovicích. Ani v Netolicích není dostatečná nabídka pracovních míst.

Myslíte si, že je Vaše obec nějak znevýhodněna (oproti ostatním v regionu), co se týče možnosti získat zaměstnání (dojezdová vzdálenost, špatné dopravní spojení)?

Určitě je v naší obci nízká frekvence autobusových spojů. Lidé musí přestupovat, když chtějí do ČB. V dnešní době už téměř každá rodina vlastní auto, proto si nemyslím, že je to problém.

Využívá Vaše obec některý z nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti?

V současnosti ne, myslím, že to není potřeba. Ti nezaměstnaní, co tu máme, pracují v létě na sezónních pracích. Ano, mohli bychom vytvořit pracovní místo např. pro Netolické, ale tady by byl zase problém s dopravou těchto osob do práce. Kdyby se objevil takový nezaměstnaný, pro kterého by to byla dobrá možnost získání zaměstnání, určitě bychom VPP využili. Práce by to byla pouze na půl roku (tzn. v období teplých měsíců).

Slyšela jste o projektu „Se sousedy k vzdělávání?“ Byla Vám na něm nabídnuta spolupráce, proč jste nabídky nevyužila?

O projektu jsem slyšela, byla mi tato možnost nabídnuta. Ale myslím, že to naše obec nepotřebuje.

Vaše návrhy na zlepšení státní politiky zaměstnanosti s ohledem na Prachaticko/venkov/ konkrétně vaší obec?

Určitě bych uvítala směřem k venkovu zlepšení zemědělské politiky. Je nutné něco dělat, aby byla obnovena větší potravinová soběstačnost. Podpora regionálních zemědělských výrobků by vedla ke zvětšení výroby, což by přispělo k vytvoření více

pracovních míst. Naše ZD v současnosti zaměstnává 70 lidí, dříve to bylo 340 lidí. Ale došlo k poklesu výroby, k mechanizaci výroby a musel se snížit počet zaměstnávaných lidí. Dotace v zemědělství by neměly být spjaty s rozlohou vlastněné plochy, ale s objemem produkce. Dotace pak čerpají vlastníci pozemků na Šumavě, kteří nic neprodukují. Dochází tak k zneužívání peněz a ti, co by je potřebovali, je nedostanou.

Líbí se mi nové kroky vlády, jako znovuoobnovení zelené nafty.

Také si myslím, že lidé z venkova si hledají práci aktivněji, než lidé z města. Nečekají než jim někdo něco dá, v místě bydliště práci totiž zpravidla nezískají.

Myslím, že každý OÚ by se měl snažit zlepšovat atraktivitu obce. Naše obec nově postavila na základě finančních prostředků z dotací (program rozvoje venkova) dětské hřiště a hřiště fotbalové. Na základě pozemkové reformy, jsme vybudovali 13 parcel, které jsou v současnosti již prodány. Míří sem mladé rodiny s dětmi. Pro ně je nejdůležitější vhodné prostředí pro děti, dojíždění za prací řeší prostřednictvím automobilu. Jak se bude obec rozvíjet, závisí zejména na mladých a jejich aktivním zapojení do života obce.

Rozhovor č. 5

Tento rozhovor mi byl poskytnut poradcem prezidenta Agrární komory České republiky.

Myslíte si, že stát přispívá svou státní politikou zaměstnanosti k snižování počtu nezaměstnaných v ČR?

Ano přispívá. Umožňuje například rekvalifikace. Některé profese přirozeně zanikají a některé se rozšiřují. Stát také podporuje investory, ve formě různých úlev ku příkladu daňových prázdnin. Také společná zemědělská politika je směřována na tvorbu nových udržitelných pracovních míst.

Myslíte si, že zásahy státní politiky zaměstnanosti na venkově jsou oproti městům lepší/stejně/ horší?

V případě rekvalifikací jsou podmínky stejné. Oproti tomu oblast podpory investorů je na venkově horší. Stále se staví ve městech a v přilehlých městských oblastech. Lidé z venkova musí většinou hledat pracovní uplatnění mimo místo svého trvalého bydliště, dochází často k mobilitě osob a venkov se vylidňuje.

Jak se stát snaží podporovat zaměstnanost na venkově?

MAS měli vytvořit pracovní místa. Ale naprosto selhali. Bylo vytvořeno jen malé procento z předem daného plánu.

A jak podporuje agrární komora zaměstnanost na venkově?

AK seznamuje lidi s možnostmi podpory na venkově ve formě poradenské činnosti. AK pořádá semináře, poskytuje informace prostřednictvím krajských a okresních AK a internetového portálu.

Také propagujeme regionální výrobky, vypisujeme soutěže př. „Chutná hezky jihočesky.“ MZ na tyto soutěže dává podporu.

Myslíte si, že je podpora venkova dostatečná?

V současné době se podpora zvyšuje. Ale 24 let byla zejména podpora zemědělství výrazně nižší než u starých členských zemí EU. To způsobovalo nízkou konkurenceschopnost v zemědělství a technologické zaostávání. 60 % vepřového masa dovážíme, předtím jsme byli soběstační. V rámci nového programového období půjde do zemědělství méně prostředků. Budou ale přísnější podmínky pro získání dotací. A při jakémkoliv porušení se budou dotace vracet.

Vaše návrhy na zlepšení zaměstnanosti na venkově?

Zvýšit podporu regionálních produktů prostřednictvím jejich propagace

Podporovat prodej přímo ze dvora, a to zkrácením odbytových cest tím, že odstraníme mezičlánek. Spotřebitelé se bude prodávat buďto přímo ze dvora, z malých podniků (malých pekáren atd.) anebo z malých obchodů napojených přímo na zemědělský podnik.

Dále podporou nezemědělské výroby v zemědělských podnicích. (podpora průmyslu, stavební výroby atd.) Prostřednictvím daňového odlehčení (daně z příjmu).

Rozhovor č. 6

Tento rozhovor mi poskytl soukromí zemědělec podnikající na venkově Prachaticka.

Myslíte si, že stát přispívá svou státní politikou zaměstnanosti k snižování počtu nezaměstnaných v ČR?

Nedostatečně. Myslím, že daně, které musí zaměstnavatel odvádět státu za své zaměstnance jsou příliš vysoké. To potom podporuje zaměstnávání lidí tzv. „na černo“. Anebo si nemůžu dovolit tolik pracovníků, kolik bych chtěl, tudíž si nemůžu dovolit ani navyšování produkce. V Polsku nemají zemědělci tento typ daní vůbec.

Také si myslím, že VÚPM problém neřeší, protože dojde k vytvoření pracovního místa pouze na omezenou dobu.

Myslíte si, že zásahy státní politiky zaměstnanosti na venkově jsou oproti městům lepší/stejné/ horší?

Horší, na vsi nejsou pracovní místa. Stát by se měl tedy snažit o vytvoření pracovních míst na venkově.

Jak Vás stát podporuje v podnikání?

Zemědělci jsou podporováni prostřednictvím dotací ze SZIFu. Dostávám tedy dotace na obdělávanou plochu, na integrovanou produkci (program pro ovocnáře), dotaci na hovězí dobytek. Také využívám možnosti čerpat peníze na základě projektů. V současnosti z těchto projektů budu uvádět do provozu kompostárnu a stavím víceúčelovou budovu pro uskladnění strojů, ovoce, se zpracovatelskou místností a kancelářské prostory.

Myslíte si, že je tato podpora dostatečná?

Ano. Ale je zbytečně administrativně složitá. V současnosti došlo ke znovuoobnovení zelené nafty, ale myslím, že jsou u toho špatně nastavené podmínky, na těch by se ještě mělo zapracovat.

Vaše návrhy na zlepšení státní politiky zaměstnanosti s ohledem na Prachaticko/venkov/ na vaše podnikání?

Nejprve bych minimalizoval veškeré sociální příjmy, aby museli všichni začít pracovat. Také bych snížil daňová zatížení zemědělských podnikatelů na mzdy zaměstnanců a upravil administrativní podmínky pro čerpání dotací.

5. Diskuze

5.1 Diskuze k dotazníkovému šetření

Diskuze k otázkám č. 1 – 5

Prostřednictvím tzv. identifikačních otázek uvedených pod čísly 1 – 5 v použitém dotazníku, byla zjišťována a porovnáována struktura nezaměstnaných městských obyvatel se skupinou nezaměstnaných venkovských obyvatel Prachaticka. Grafy č. 3.1/3.2 a tabulky č. 3.1/3.2 ukazují nejvyšší počet dotazovaných uchazečů o zaměstnání spadajících do věkové skupiny „do 29 let“. Nejvyšší podíl nezaměstnaných mladých lidí v populaci uchazečů o zaměstnání v ČR vykazuje i graf č. 10 [30]. V dosaženém vzdělání u obou skupin převládala skupina středoškolského vzdělání bez maturity. U venkovských obyvatel to bylo dokonce 53 %. Ve městě je oproti venkovu více nezaměstnaných lidí se základním a středoškolským vzděláním. Venkov zase vede v počtu nezaměstnaných vysokoškolsky vzdělaných osob. Binek uvádí: „Vzdělávací instituce jsou až na výjimky koncentrovány do měst, stejně jako se zde soustřeďují i pracovní místa. Dochází tak k odlivu obyvatelstva za prací a ke zhoršování vzdělanostní úrovně.“[4] Počet nezaměstnaných venkovských obyvatel, tak přímo souvisí s neexistencí pracovních míst na venkově pro takto kvalifikované osoby. Zejména tito lidé pak mají ztížené postavení na trhu práce vůči osobám s vysokoškolským vzděláním žijících ve městech.

Otázka č. 5 ukázala, že je na venkově největší skupina nezaměstnaných s délkou registrací na ÚP do 3 měsíců. Výsledek z grafu č. 13, který ukazuje vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v ČR podle délky evidence v letech 2008 – 2012, plně koresponduje s mým výzkumem. [30] U nezaměstnaných venkovských obyvatel byla také zjištěna nepřímá úměra v délce registrace k počtu nezaměstnaných. *Čím delší je doba registrace na ÚP ve skupině nezaměstnaných venkovských obyvatel z okresu*

Prachatice, tím je menší počet registrovaných. U respondentů z města tato teze však neplatí. Největší počet nezaměstnaných městských respondentů byl prokázán u skupiny registrace do 3 měsíců, ale druhý největší procentuální podíl se týká skupiny městských obyvatel nezaměstnaných déle než 1 rok. Přitom jak uvádí Buchtová: „Šest měsíců po ztrátě práce se lidem stále obtížněji daří uspokojovat psychické potřeby, potřeby sociálních kontaktů, potřeby nových zkušeností, aktivity a výkonu.“ [4] Z hlediska nebezpečnosti nezaměstnanosti jsou na tom určitě lépe obyvatelé z venkova Prachaticka.

Diskuze k otázce č. 6

Další otázky byly zaměřeny již na zjišťování postojů respondentů dotazníkového šetření k SPZ. Otázka č. 6 ukazuje, že *přes stále se zvyšující počet nezaměstnaných, hodnotí nezaměstnaní obyvatelé okresu Prachatice zásahy státní politiky spíše kladně.* Pozitivní náhled na účinnost politiky zaměstnanosti uvádí i Kalíšková: „Studie efektivity programů APZ v ČR se většinou shodují v pozitivních účincích na zaměstnanost účastníků těchto programů.“[22] Z mého výzkumu také vyplynulo, že obyvatelé z venkova mají negativnější postoj oproti nezaměstnaným městským obyvatelům, ale tento postoj není statisticky prokazatelný.

Diskuze k otázkám č. 7 a č. 8

Odpovědi respondentů na otázky č. 7 a č. 8 ukazují, že *nezaměstnaní okresu Prachatice zastávají názor, že zásahy státní politiky zaměstnanosti se neliší oproti jiným částem ČR. Ani zásahy státní politiky zaměstnanosti na venkově Prachaticka se oproti zásahům k městům Prachaticka dle názoru respondentů neliší.*

Tento názor odpovídá základním principům při uplatňování práva na zaměstnání dle § 4 zákona č. 435/2004 Sb., kde je blíže specifikován zákaz diskriminace při

uplatňování práva na zaměstnání. [9] Ani jedna z porovnávaných skupin není (dle jejich subjektivního názoru) zásahy státní politiky zaměstnanosti zvýhodňována či naopak.

Diskuze k otázkám č. 9 a č 10

Těmito otázkami byly zjišťovány názory respondentů na všeobecně známé nástroje APZ, rekvalifikace a VPP. Bylo zjištěno, že *obě dvě skupiny respondentů jsou toho názoru, že VPP a rekvalifikace jsou účinný nástroj APZ*. Na toto téma byla provedena studie hodnotící účinnost nástrojů APZ na Břeclavsku. Na základě této analýzy (jak uvádí autoři) bylo zjištěno, že v případě rekvalifikace nelze jednoznačně posoudit její účinnost. Negativním aspektem rekvalifikačních kurzů je její mrtvá váha ⁵ a častá nenávaznost na pracovní uplatnění po skončení rekvalifikačního kurzu. Zároveň mají rekvalifikační kurzy vliv na psychickou pohodu nezaměstnaných. Co se týká VPP, jsou (na základě zjištění autorů studie) hodnocena převážně pozitivně ve více směrech. [42]

Z mého výzkumu bylo také zjištěno, že *městští obyvatelé Prachaticka preferují rekvalifikace před VPP, jako účinnější nástroj APZ*.

Oproti městským respondentům, považují nezaměstnaní venkovští obyvatelé Prachaticka za více účinný nástroj APZ VPP než rekvalifikace. Větší účinnost rekvalifikací potvrdila i zaměstnankyně ÚP Prachatice, která spatřuje taktéž rekvalifikace jako méně účinný nástroj APZ. [rozhovor č. 1]

Diskuze k otázce č. 11

Ani u otázky č. 11 se výrazně neprojevil negativní názor venkovských obyvatel. Zde největší skupinu odpovědí reprezentují nezaměstnaní venkovští obyvatelé, kteří si myslí, že získají práci do 3 měsíců. Tento názor odpovídá i převážně krátkodobé

⁵ Nelze prokázat, zda absolvent rekvalifikačního kurzu získal zaměstnání jako přímý následek rekvalifikace anebo by toto zaměstnání získal, aniž by se rekvalifikačního kurzu zúčastnil.

registraci venkovských obyvatel na ÚP. Také odpovídá faktu, že v současnosti je na ÚP registrovaný velký počet sezonních pracovníků, kteří předpokládají brzký nástup do práce. [příloha č. 2]

Nutno podotknout, že mírně znepokojující je počet 5 respondentů z venkova, kteří si myslí, že si zaměstnání nenajdou vůbec. Na základě odpovědí uvedených v dotazníku bylo prokázáno, že osoby, které takto odpověděly, spadají (dle analýzy stavu a vývoje trhu práce v jihočeském kraji v roce 2013) do problémových skupin uchazečů v okrese Prachatice z hlediska uplatnění na místním trhu práce. [42]

5.2 Ověření hypotézy

Hypotéza: Nezaměstnaní městští obyvatelé Prachaticka jsou více spokojeni se státní politikou zaměstnanosti než nezaměstnaní obyvatelé venkova Prachaticka.

Tato hypotéza se nepotvrdila.

Větší nespokojenost se státní politikou zaměstnanosti byla prokázána mezi nezaměstnanými venkovskými obyvateli Prachaticka u tří z pěti otázek. Ovšem rozdíly mezi oběma skupinami nejsou výrazné, a tak ani u jedné z otázek nelze hovořit o statisticky průkazném výsledku.

5.3 Diskuze k sekundární analýze dat

Z výsledků výzkumu je zřejmé, že problematika nezaměstnanosti se v okrese Prachatice více projevuje ve venkovských oblastech než ve městech. Na venkově je také méně volných pracovních míst. Největší nezaměstnanost se soustřeďuje zejména v jihovýchodní oblasti regionu. Fakt, že nezaměstnanost na venkově je větší problém než ve městech uvedl v rozhovoru pro radiožurnál Jan Honnera za Český statistický úřad. [7]

5.4 Diskuze k polostandardizovaným rozhovorům

Názory na zásahy státní politiky zaměstnanosti se mezi dotazovanými různí. Převládá však názor, že stát sice přispívá ke snižování nezaměstnanosti, ale ne dostatečně. Dotázaní zástupci OÚ jsou shodného názoru, že výše státních podpor u nízkopříjmových nezaměstnaných rodin je příliš vysoká a je (podle nich) tudíž demotivující při hledání zaměstnání. S tímto názorem koresponduje i zjištění ze sociologické studie Petry Štěpánkové, která tvrdí následující: „Současný systém odrazuje nezaměstnané od toho, aby během hledání nového zaměstnání byli ochotni přijímat i méně atraktivní částečný nebo dočasný pracovní úvazek. A konečně se pozastavuje nad tím, že změna životního minima by pravděpodobně mohla prospět z hlediska lepších motivací nezaměstnaných hledat si práci.“ [44]

Další problém (dle výsledků doplňkových rozhovorů) je spatřován ve ztížené a pomalé cestě peněz plynoucích z EF. Podle zpravodajství ČT24 bylo vyčerpáno (do ledna 2014) z evropských fondů jen 61,6 % z celkové částky, kterou má ČR v programovém období 2007 až 2013 k dispozici. [8]

Na problém zbytečně složité administrativy, kterou musejí zemědělci absolvovat, při žádání dotací z EZF reaguje Leader v novém programovém období. Jedním ze základních cílů Leaderu je právě ulehčení administrativního zatížení. [34]

Výrazně se také projevil názor na podporu lokální ekonomiky. Zejména byl zmiňován význam podpory zemědělství a nutnost rozvoje venkova ve všech jeho sférách. Orientaci státní politiky zaměstnanosti směrem k ekonomické lokalizaci potvrzuje národní strategický plán Leader. Ten předpokládá do budoucna 100 % pokrytí venkovského prostoru ČR sítí místních akčních skupin, s cílem lepší distribuce finančních prostředků na lokální úrovni. [34]. Na ekonomickou lokalizaci, jako na jeden z nástrojů zlepšení života na venkově nahlíží i Michal Arnošt, který upozorňuje na důležitost podpory místních podnikatelů a živnostníků a na posilování „lokálního uvědomování“. [1]

6. Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo zmapovat nezaměstnanost na venkově Prachaticka a zhodnotit nástroje státní politiky zaměstnanosti. Ve vztahu k celorepublikovému průměru podílu nezaměstnaných je okres Prachatice trvale pod tímto průměrem. Nejvyšší míra nezaměstnanosti se projevuje na jihovýchodě okresu, v oblasti Volarska. V okresu je 13 obcí s vyšší nezaměstnaností, než je republikový průměr. Do tohoto výčtu nespadá žádné město. Můžeme tedy říci, že nezaměstnanost ve venkovském prostoru Prachaticka je problematičtější než ve městech Prachaticka.

Na základě výsledků výzkumu byl prokázán spíše pozitivní postoj nezaměstnaných obyvatel Prachaticka k účinnosti státní politiky zaměstnanosti. U venkovských respondentů oproti respondentům z měst se projevil mírně negativnější náhled na tuto problematiku způsobený zejména omezeními, které venkov vykazuje směrem k pracovnímu uplatnění (neexistence pracovních míst na venkově, nutnost dojíždění za prací atd.). Nicméně rozdíl postojů není statisticky průkazný a hypotézu, která byla stanovena v rámci výzkumu, se tedy nepodařilo potvrdit. Taktéž převážná část dotazovaných v rozhovoru hodnotí zásahy státní politiky jako spíše účinné, avšak nedostatečné a mající rezervy.

Během absolvované praxe na ÚP Prachatice jsem byla informována, že finančních prostředků na APZ je dostatek (zejména v případě rekvalifikací). Navzdory tomu, neexistuje na Prachaticku vhodná cílová skupina k jejímu uskutečnění. Tyto nadbytečné prostředky by mohly být využity na vytvoření nového pracovního místa na ÚP. Úkolem tohoto úředníka by pak byla užší spolupráce s územně samosprávnými celky. Zástupci OÚ by mohli být blíže informováni o možnostech APZ v obci. Informace o APZ je možno dále lokálně distribuovat pomocí informačních letáků, úřední desky, umístění informací na obecním webu atd. Důraz by měl být kladen na VPP a SÚPV, vzhledem k tomu, že bezprostředně vedou k vytváření pracovních míst. Poradenství by mohlo probíhat prostřednictvím hromadných školených zástupců OÚ a prostřednictvím individuálního poradenství. Dalším úkolem nově zaměstnaného úředníka by byla propagace APZ prostřednictvím vytváření informačních letáků a aktualizovaného

webového portálu. Touto cestou by mohlo dojít k částečnému odstranění nedostatečné informovanosti malých sídel.

Zároveň by tento návrh navázal na projekt „Se sousedy k vzdělávání I“, který, mimo jiné, vedl k vytvoření nových pracovních míst na základě oslovování lokálních potencionálních zaměstnavatelů. Tento projekt bude realizován jen do konce srpna 2014, ale můžeme ho dle současných průběžných výsledků hodnotit jako úspěšný.

Sami obyvatelé vesnic se vyjádřili pozitivněji k nástrojům APZ vedoucí ke vzniku nových pracovních míst než k rekvalifikacím. Samotné rekvalifikace většinou nemají na Prachaticku přímou návaznost na pracovní uplatnění absolventa rekvalifikačního kurzu. Můžeme je tedy hodnotit jako méně účinné oproti SÚPM a VPP. Bohužel nástroje APZ ve většině případů nevedou ke vzniku udržitelného pracovního místa, protože prostředky jsou zaměstnavateli na daného zaměstnance poskytovány jen po stanovenou dobu.

Neudržitelnost těchto pracovních míst by mohla částečně zmírňovat podpora venkovských podnikatelů na základě PRV, konkrétně osy IV Leader zajišťované prostřednictvím MAS.

Na Prachaticku fungují v současné době 3 MAS financované MZ. K zlepšení činnosti MAS by jistě přispěla možnost disponování s více finančními prostředky. MAS by proto neměli spolupracovat pouze s MZ nýbrž i MMR, MPO, MŽP a částečně i s MPSV.

Dále vidím smysl v rozvoji a podpoře činností MAS zaměřených na spolupráci se zahraničními partnery. Zejména sousední Německo je významným zdrojem pracovních míst pro občany Prachaticka.

Venkov už dávno nepředstavuje pouze zemědělství, dochází k diverzifikaci činností na venkově a je nutná stabilizace venkovských osídlení, aby nedocházelo k soustředění lidí do měst. Proto si myslím, že venkov by měl být podporován vícezdrojově. A právě zástupci MAS znají nejlépe situaci v oblasti jejich působnosti. Mohou tedy účinně alokovat dostupné finanční prostředky v dané lokalitě.

Větší problém jsem zaznamenala v hodnocení celkové státní politiky (zaměstnanosti). Zejména v pomalé činnosti státních úředníků, jejichž úkolem je

zprostředkovávání peněz z EF. Mělo by dojít k urychlení a usnadnění cesty finančních prostředků z EF, zejména ulehčením s tím spojené administrace a efektivnější činností státních úředníků.

Podpora regionálních zemědělců a výrobců by měla nadále vylepšovat jejich konkurenceschopnost. Podnikatelé si musí zajistit dostatečný odbyt produktů, aby se mohli rozvíjet a expandovat. Pokud budou lidé na základě podpory informovanosti regionálních produktů tyto produkty více kupovat a podporovat místní podnikatele, může dojít k navýšení výroby a ke zvýšené tvorbě nových pracovních míst.

Důležité je též zachování podpory zemědělců, aby nedocházelo ke snižování konkurenceschopnosti ČR v zemědělské produkci. Tato podpora zároveň povede ke zlepšování pozic osob a podniků činných v zemědělství, kteří zaměstnávají lidi přímo na venkově.

Samozřejmě, že na venkově bude vždy existovat určité množství osob, kteří pracovat nechtějí a nikdy pracovat nebudou. Stát by se však, nejen svou politikou zaměstnanosti, měl snažit rozvíjet venkov jako celek. Jen tak může přirozeně dojít ke zvýšení soběstačnosti venkova a podnícení investorského zájmu do venkovského prostoru. A v součinnosti s tím, tak k vytvoření nových pracovních míst a zlepšení postavení venkovských obyvatel vůči osobám žijícím ve městě.

Praktický přínos své bakalářské práce spatřuji v jejím využití místní akční skupinou, dále lze data z mého výzkumu použít úřadem práce v Prachaticích a dalšími institucemi zabývající se problematikou nezaměstnanosti nejen na venkově Prachaticka.

7. Seznam použitých zdrojů

1. ARNOŠT, M. *Chováme se na venkově lokálně moudře?.* Podnikejme jinak, 2014, č. 3, s. 14.
2. BINEK, J., SVOBODOVÁ, H., CHABICOVSKÁ, K., HOLECEK, J., GALVASOVÁ, I. *Rozvojové možnosti obcí.* 1. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2010. 52 s. ISBN 978-80-87147-29-0.
3. BINEK, J. a GALVASOVÁ, I. *Rozvojový interaktivní audit: vědecká monografie.* 1. vyd. Brno: GaREP, 2011, 148 s. ISBN 978-809-0430-891.
4. BINEK, J. *Synergie ve venkovském prostoru: paradoxy rozvoje venkova: kritické zhodnocení bariér, nástrojů a šancí rozvoje venkova.* 1. Vyd. Brno: GaREP, 2011, 63 s. ISBN 978-809-0430-860.
5. BUCHTOVÁ, B. *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém.* 1. Vyd. Praha: Grada, 2002, 236 s. ISBN 80-247-9006-8.
6. ČABANOVÁ, B. *Správa zaměstnanosti.* In: TOMĚŠ, Igor. *Sociální správa.* Vyd. 1. Praha: Portál, 2002. S. 161 – 174. ISBN 80-717-8560-1.
7. ČERNÁ, B. *Nezaměstnanost je na venkově větší problém než ve městech.* [online]. 5. prosince 2009 [cit. 2014-04-04]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/domacieekonomika/_zprava/666819.
8. Čerpání peněz z EU – nemizející slabina ČR. In: *ceskatelevize.cz.* [online]. © 8. 1. 2014 [cit. 2014-04-06]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/257506-cerpani-penez-z-eu-nemizejici-slabina-cr/>.

9. ČESKO. Zákon č. 435/2004 Sb. ze dne 13. Května 2004 o zaměstnanosti ve znění zákona č. 306/2013 Sb.
10. ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. Dubna 2000 o obcích (obecních zřízeních) ve znění zákona č. 239/2012 Sb.
11. ČESKO. Zákon č. 1/1993 Sb. ze dne 16. Prosince 1992 Ústava České republiky ve znění zákona č. 98/2013 Sb.
12. ČESKO. Zákon č.455/1991 Sb. ze dne 02. 10. 1991 Zákon o živnostenském podnikání ve znění zákona č. 292/ 2013 Sb.
13. ČSÚ. *Jihočeši jsou zdatní zemědělci*. In: *Czso.cz* [online]. 7. Prosince 2011 [cit. 2013-05-12]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/tz.nsf/i/jihocesi_jsou_zdatni_zemedelci20111207.
14. ČSÚ. *Okres Prachatice*. *Czso.cz* [online]. 24. 3. 2014 [cit. 2013-05-04]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xc/redakce.nsf/i/okres_prachatice.
15. DRLÍKOVÁ M., TUPÁ Z. *Specifika nezaměstnanosti na venkově – regionální studie* [online]. *Kontakt*, 2005, roč. 7, č. 1 – 2, s. 75 – 80. [cit. 2013-03-12]. ISSN 1212-4117. Dostupné z: http://www.zsf.jcu.cz/cs/zsf/journals/kontakt-old/jednotliva-cisla-casopisu-kontakt-podle-rocniku/kontakt05/kontakt_1_05.pdf.
16. EVROPSKÁ KOMISE. *Politiky Evropské unie: Zaměstnanost a sociální věci*. [online]. © Evropská unie, 2013. S. 16. [cit. 2013-03-12]. ISBN 978-92-79-24016-41212-4117. Dostupné z: http://europa.eu/pol/pdf/flipbook/cs/employment_cs.pdf.

17. HRABÁNKOVÁ, M. *Identifikace sociálně-ekonomických podmínek rozvoje horských a podhorských oblastí: vědecká monografie*. 1. Vyd. Brno: CERM, 2009, 218 s. ISBN 978-80-7204-581-5.
18. JAHODA, Marie, Paul Felix LAZARSELD a Hans ZEISEL. *Marienthal: sociografie komunity nezaměstnaných*. 1. Vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2013, 182 s. Poprvé v češtině, sv. 6. ISBN 978-802-1062-269.
19. JANUTKOVÁ, Jana. Účinnost aktivní politiky zaměstnanosti ve vybraném regionu Vítějovice, 2010, 82 s. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Ekonomická fakulta.
20. JANUTKOVÁ, J. *Vliv lokality na účinnost aktivní politiky zaměstnanosti*. České Budějovice, 2012. Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta.
21. JOHANISOVÁ, N. Kde jsou peníze služebním, nikoliv pánem. 1. vyd. Volary: Nakladatelství Stehlík, 2008, 125 s. ISBN 978-80-86913-05-6.
22. KALÍŠKOVÁ, K. *Aktivní politika zaměstnanosti a její efekty na nezaměstnanost v regionech České republiky*. Praha, 2010. Universita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd.
23. KOLIBOVÁ, Helena a Alina KUBICOVÁ. *Trh práce a politika zaměstnanosti: distanční studijní opora*. Vyd. 1. Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2005. ISBN 80-724-8321-8.
24. KRAJSKÁ POBOČKA ÚP ČR V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH. *Analýza stavu a vývoje trhu práce v Jihočeském Kraji za rok 2013*. Únor 2014. s. 39 [cit. 2014-04-04]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/jhc/statistiky>.

25. KREBS, V. Sociální politika. 5. Vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 542 s. ISBN 978-807-3575-854.
26. MACHÁČEK, J. *Venkov v rámci inovativních přístupů: vědecká monografie*. 1. Vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2012, 127 s. ISBN 978-80-87197-51-6.
27. MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Vyd. 3., upr. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002, 172 s. Studijní texty. ISBN 80-864-2908-3.
28. MAS BLANSKÝ LES – NETOLICKO. *Mas-netolice.cz* [online]. [cit. 2013-05-12]. Dostupné z: <http://www.mas-netolice.cz/?o-nas,1>.
29. MATOUŠEK, O. *Osm učebnic*. In: MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 1.vyd. Praha: Slon, 1994, s. 8-9. ISBN 80-901-4249-4.
30. MPSV. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2012*. [online]. [cit. 2014-05-04]. 80 s. Dostupné z : https://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2012/anal2012.pdf.
31. MZ ČR. *Program rozvoje venkova na operační období 2007 – 2014*. Praha: Ministerstvo zemědělství České republiky, 2013, s. 224. Dostupné z: http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fefard%2F1393415127062.pdf.
32. MZ ČR. *Osa IV LADER v Jihočeském kraji: příklady z praxe*. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2012. ISBN 978-80-7434-089-5.
33. MZ ČR. *Úspěšné projekty Programu rozvoje venkova: příklady z praxe*. Praha: Ministerstvo zemědělství, odbor Řídící orgán PRV, 2012, 74 s. ISBN 978-80-7434-058-1.

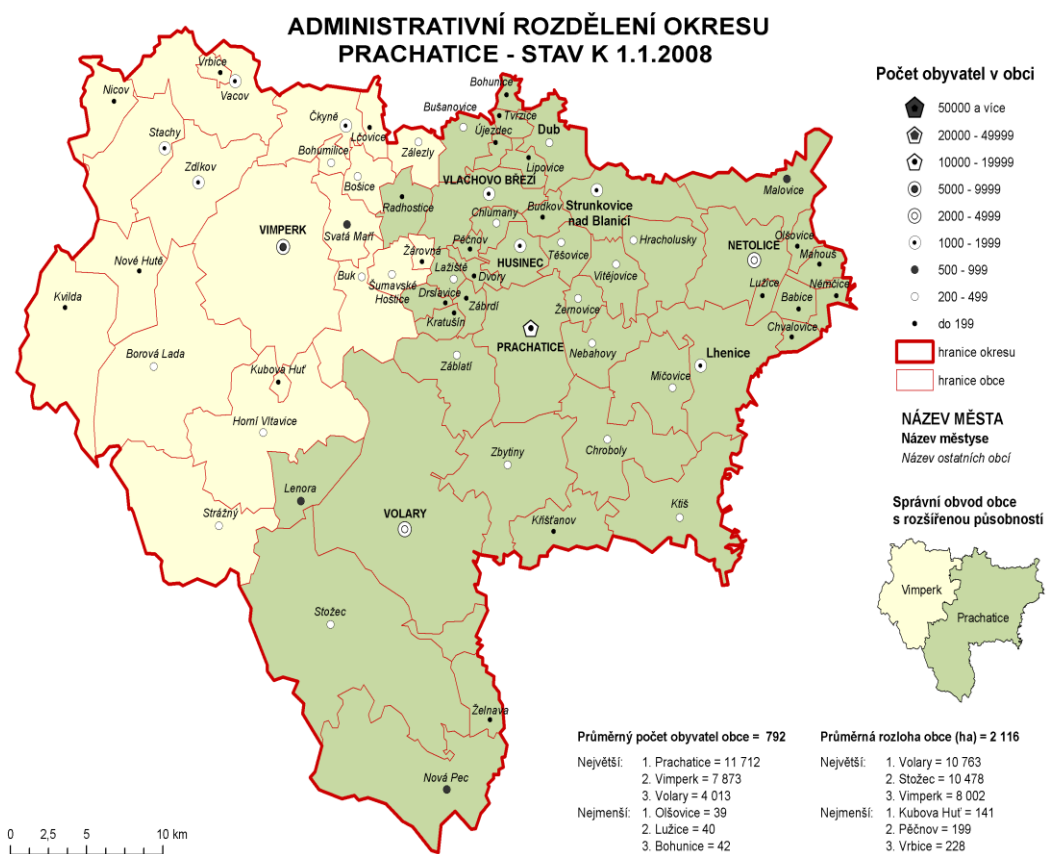
34. NÁRODNÍ SÍŤ MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPIN. *Národní strategický plán: Leader 2014+*. Praha: NSMAS, 2011, s. 40.
35. OBČANSKÉ SDRUŽENÍ ROZKVĚT ZAHRADY JIŽNÍCH ČECH MAS. *O MAS. Masrozkvět.cz*. [online]. © 2007 – 2010. [cit. 2013-05-12]. Dostupné z: <http://www.masrozkvět.cz/>.
36. ODBOR 13. *Zaměstnanost*. portal.mpsv.cz. [online]. [cit. 2013-05-04]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz>.
37. ODBOR 82. *Operační program lidské zdroje a zaměstnanost 2007 – 2013*. In: *Mpsv.cz*. [online]. 6. června 2012 [cit. 2013-05-12]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/6018>.
38. PĚLUCHA, Martin. *Venkov na prahu 21. Století: venkov a jeho rozvoj na přelomu milénia, územní dopady znalostní ekonomiky na venkov, souvislosti vztahů měst a venkova v globalizované ekonomice*. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2012, 319 s. ISBN 9788087197493.
39. PERLÍN, Radim a Martina HUPKOVÁ. *Venkovy a venkované: doprovodná publikace k výstavě Venkovy a venkované*. 2. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2011, 11 s. ISBN 978-808-7147-313.
40. SAMUELSON, P. A. a W. D. NORDHAUS. *Ekonomie: 18. Vydání*. 1 vyd. Praha: NS Svoboda, 2007, 775 s. ISBN 978-80-205-0590-3.
41. Se sousedy k vzdělávání I. *Sesousedy.rcv.cz*. [online]. [cit. 2014-04-04]. Dostupné z: <http://www.sesousedy.rcv.cz/index.php>.

42. SIROVÁTKA, T. a kol. *Hodnocení programů aktivní politiky zaměstnanosti na lokálním trhu práce: závěrečná zpráva z výzkumného pilotního projektu*. VÚPSV Praha, výzkumné centrum Brno. 2003. 60 s. dostupné z: http://praha.vupsv.cz/Fulltext/apz_zav.pdf.
43. SVOBODOVÁ, Hana a Martina HUPKOVÁ. *Synergie ve venkovském prostoru: doprovodná publikace k výstavě Venkovy a venkované*. 1 Vyd. Brno: GaREP, 2011, 113 s. ISBN 978-809-0430-884.
44. ŠTĚPÁNKOVÁ, P. *Vliv podpor v nezaměstnanosti, sociálních podpor a dávek sociální pomoci na pracovní motivaci nezaměstnaných v České republice*. [online]. © 2002 Sociologický ústav AV ČR. [cit. 2014-04-04]. Dostupné z: <http://studie.soc.cas.cz/index.php3?lang=cze&shw=198>

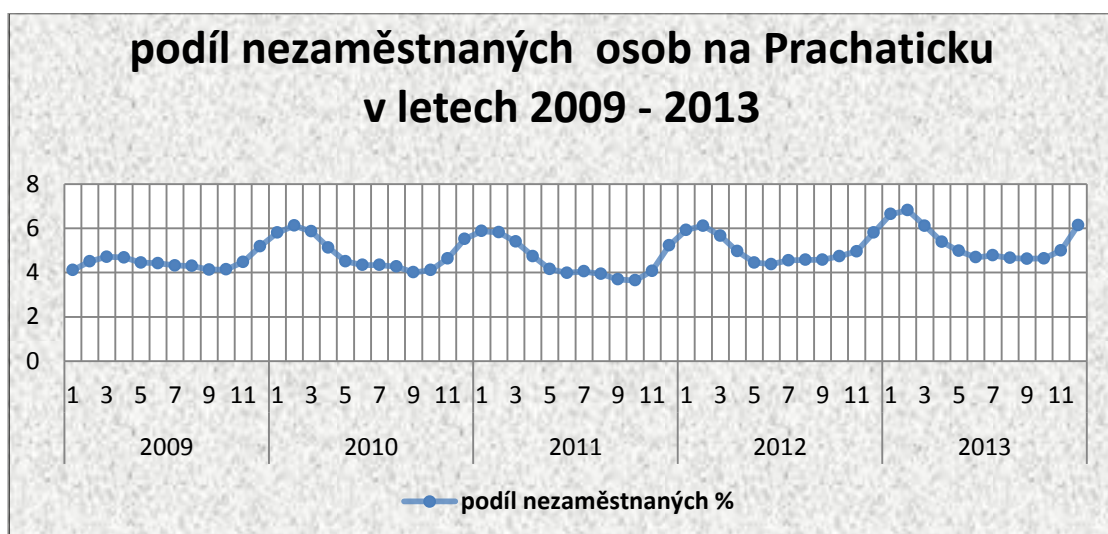
8. Přílohy

Příloha č. 1

Mapa okresu Prachatice

Zdroj: ČSÚ

Zdroj: vlastní výzkum

přehled rekvalifikačních kurzů v jihočeském kraji	
žluté označení - rekvalifikační kurzy otevřené ÚP Prachatice v roce 2013	
kurzy v oblasti PC	
	základní obsluhy PC
	obsluha osobního počítače
kurzy v oblasti IT technologie - grafika	
	tvorba www stránek
	Corel
	Phohoshop
čtení a kreslení technické dokumentace	
základy podnikání	
kurz v oblasti účetnictví	
	účetnictví a daňová evidence s využitím výpočetní techniky
	mzdové účetnictví s využitím výpočetní techniky
kurz pro pracovníky v sociálních službách se zaměřením na vykonávání přímé péče	
kurzy v oblasti pedikúry a manikúry	
	pedikúra a nehtová modeláž ZŠ/SŠ
	manikúra a nehtová modeláž ZŠ/SŠ
programování a obsluha CNC strojů	
svařování	
	základní kurz svařování obalenou elektrodou
	základní kurz obloukového svařování tavící se elektrodou v aktivním plynu
	základní kurz obloukového svařování wolframovou elektrodou v inertním plynu
	základní kurz svařování kyslíko-acetylenovým plamenem
	svařovací kurz pájení mědi
rozšíření řidičského oprávnění	

	řidičské oprávnění skupiny C
	řidičské oprávnění skupiny C, E
	řidičské oprávnění skupiny D
	řidičské oprávnění skupiny D, E
profesní průkaz	
obsluha elektro a motovezíku	
kurzy v gastronomii	
	příprava teplých pokrmů
	příprava pokrmů studené kuchyně
	příprava minutek
	složitá obsluha hostů
	jednoduchá obsluha hostů
kurzy ve stravovacích a ubytovacích službách	
	výpomoc při přípravě pokrmů
	výpomoc při obsluze hostů
	práce v ubytovacím zařízení
kurzy zaměřené na obchod	
	pokladní
	skladník
	prodavač
	manažer prodeje
kurzy v oboru zedník	
	zedník
	zhotovitel zateplovacích systémů
kurzy v oboru instalatér	
	montér vnitřního rozvodu plynu a kanalizace
	topenář
	montér vnitřního rozvodu plynu a zařízení
kurzy v oboru truhlář	
	truhlář nábytkář
	stavební truhlář
kurzy v oblasti elektro	
	elektrické instalace
	elektrické rozvody
	elektrické zařízení
kurzy vhodné pro sklad a zásobování	
	manipulace se zbožím a materiálem

	evidence zásob zboží a materiálu
	manipulace práce se zbožím ve skladu
výroba zákusků a dortů	
průvodce cestovního ruchu	
kurzy ve strojírenství	
	opravář strojů a zařízení
	montér ocelových konstrukcí
	zámečnick
	montér strojů a zařízení
	kontrolor strojírenských výrobků
	dělník ve strojírenské výrobě
vyhláška 50/78 Sb.	
kadeřnice	

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha č. 4

Záznam rozhovoru se zaměstnankyní MAS Rozkvět zahrady Jižních Čech Monikou Hůrskou.

Shrňte mi stručně činnost MAS. Rozkvět zahrady Jižních Čech.

MAS je nezisková organizace, sdružující soukromé osoby (podnikatele), neziskové organizace, samosprávné celky (obce, mikroregiony).

Úzce spolupracujeme s ministerstvem zemědělství, prostřednictvím Leader rozdělujeme ročně dle výzev SZIF 6 000 000 Kč přímo lokálním subjektům (obce, podnikatelé, neziskovky – členové Masky). 10 % z této částky slouží na administraci spojenou s vyřízením dotací se SZIF.

Mas spolupracuje také s ostatními MAS, také máme partnerský projekt se zahraničními subjekty. A sami si zpracováváme projekty vlastní.

Jaká jsou podmínky pro žadatele o dotace prostřednictvím MAS?

Zájemce, který splňuje podmínky pro dostání dotací, musí podat žádost, vypracovat projekt a podnikatelský záměr. Svůj projekt si potom před komisí složenou z členů MAS obhajuje. Tato komise následně rozhoduje o přerozdělení finančních zdrojů.

Jaké je kritérium pro přerozdělování peněz na základě projektů?

Subjekt musí splňovat kritéria dle vypsané výzvy, určitě neupřednostňujeme žádnou cílovou skupinu, ani velikost podniků. Důležitá je účelovost projektu.

Jak podporu činnost MAS zakládání nových pracovních míst na venkově?

Nepřímo. Zavedení nově vzniklého pracovního místa v projektech je příliš zavazující. Často dochází ale v rámci projektů k podpoře stávajícího pracovního místa anebo k částečnému vytvoření pracovního místa.

Jaká je výhoda čerpání dotací prostřednictvím MAS oproti přímým výzvám se SZIF?

Oproti SZIF je výhoda přerozdělení MAS taková, že dáme peníze přímo do naší lokality. Na SZIF žádá velký počet žadatelů, spousta našich lokálních subjektů by nemělo šanci uspět v tak velké konkurenci.

Jaká vnímáte budoucnost MAS?

Trend je zvyšující se počet žadatelů v jednotlivých výzvách. Dalším trendem je narůstající počet mas – na to muselo reagovat ministerstvo zemědělství., probíhala standardizace. Každá Mas musí do května splnit určité standardy. My jsme byli přiřazeni do skupiny A plus – skupina MAS s nejlepším hodnocením, myslím tedy, že se o naši životnost, nemusíme bát.

Příloha č. 5. Dotazník

Vážená paní/ vážený pane,

jmenuji se Adéla Záhorková a jsem studentkou Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Ve své bakalářské práci se zaměřuji na hodnocení státní politiky zaměstnanosti v okrese Prachatice.

Tento dotazník je anonymní. Všechny Vámi poskytnuté údaje budou využity pouze za účelem zpracování mé bakalářské práce.

Odpovědi prosím křížkujte do vyhrazeného políčka.

1) Vaše pohlaví:

- mužské
- ženské

2) Váš věk:

- do 29
- 30 – 44
- 45 – 59
- 60 a více

3) Vaše vzdělání:

- základní
- středoškolské bez maturity
- středoškolské s maturitou
- vyšší odborné
- vysokoškolské

4) Vaše bydliště:

- vesnice/samota
- město

5) Jak dlouho jste registrovaný na úřadu práce:

- méně než 3 měsíce
- 3 – 6 měsíců
- 6 – 12 měsíců
- déle než 1 rok

6) Přispívá (dle vašeho názoru) stát svou *politikou zaměstnanosti* ke snižování počtu nezaměstnaných v ČR?

Státní politikou zaměstnanosti rozumíme veškeré aktivity státu, které se zaměřují na podporu zaměstnanosti nebo odstranění nezaměstnanosti. Konkrétně se jedná o ovlivňování trhu a tím vytvářením pracovních míst, podporu podnikání a další aktivity úřadu práce (poradenství, zprostředkování práce, rekvalifikace atd.)

- určitě ANO
- spíše ANO
- spíše NE
- určitě NE

7) Zásahy státní politiky zaměstnanosti na Prachaticku oproti jiným částem ČR (dle vašeho názoru) jsou:

- lepší
- stejné
- horší

8) Zásahy státní politiky zaměstnanosti na venkově Prachaticka oproti městům (dle vašeho názoru) jsou:

- lepší
- stejné
- horší

9) Považujete *rekvalifikaci* za účinný nástroj státní politiky zaměstnanosti?

Rekvalifikací se rozumí získání nové kvalifikace nebo rozšíření stávající kvalifikace uchazeče o zaměstnání nebo zájemce o zaměstnání zabezpečené úřadem práce.

- určitě ANO
- spíše ANO
- spíše NE
- určitě NE

10) Považujete *veřejně prospěšné práce* za účinný nástroj státní politiky zaměstnanosti?

Veřejně prospěšné práce jsou časově omezené pracovní příležitosti spočívající zejména v údržbě veřejných prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov nebo jiných obdobných činnostech ve prospěch obcí nebo ve prospěch státních institucí. Tyto pracovní místa jsou zřizována za účelem pracovního umístění uchazečů o zaměstnání.

- určitě ANO
- spíše ANO
- spíše NE
- určitě NE

11) Za jakou dobu (dle vašeho názoru) si myslíte, že získáte práci?

- za méně než 3 měsíce
- za 3 – 6 měsíců
- za 6 – 12 měsíců
- déle než 1 rok
- práci nezískám vůbec

12) Uveďte prosím Vaše doplňující názory a postřehy, které se týkají státní politiky zaměstnanosti:

Děkuji Vám za odpovědi a čas strávený nad tímto dotazníkem.

Příloha č. 6.

Průběžné výstupy z projektu „Se sousedy ke vzdělání I.“ v okrese Prachatice.

Data jsou pořizena k 31. 3. 2014.

obec	počet účastníků	Doprovodný program ⁶	počet předčasně ukončených	APZ			nástup do zaměstnání
				VPP	SUPM	rekvalifikace	
Borová Lada	4	2	2	0	0	2	0
Čkyně	21	12	1	0	0	10	10
Horní Vltavice	7	0	3	0	0	1	0
Hracholusky	8	2	3	0	0	2	1
Malovice	12	2	1	0	2	2	5
Stachy	17	4	1	0	1	6	11
Strážný	12	4	5	0	0	4	2
Strunkovice nad Blanicí	16	8	2	0	0	12	2
Svatá Máří/Šumavské Hoštice	19	3	4	0	4	7	10
Záblatí/Vlachovo Březí	45	12	8	7	4	5	25
Zbytiny	7	3	0	0	0	2	2
Zdítov	8	5	0	0	1	5	1
Prachaticko celkem	176	57	30	7	12	58	69

Zdroj: Republikové centrum vzdělávání, s.r.o.

⁶ Doprovodný program zahrnuje příspěvky na jízdné a ubytování, příspěvek péči o dítě předškolního věku a další závislé osoby, poplatky a různá potvrzení (zdravotní prohlídky, výpisy z rejstříků trestů apod.).